

V letu 1984 nas čaka veliko dela na vseh področjih

Koncem leta v vseh delovnih organizacijah in ostalih sredinah delamo obračune, letne inventure našega poslovanja, uspehov in neuspehov in izhajajoč iz le-teh ter upoštevajoč širše družbene usmeritve zastavljamo plane za prihodnje leto. Oceno našega poslovanja v letošnjem letu, angažiranost doma in v tujini, novo organiziranost Gradisa ter seveda obete za leto 1984 je podal predsednik poslovnega odbora delovne organizacije GIP Gradis tov. Franc Kositer dipl. gr. inž.

Leto 1983 se izteka. Tudi to je bilo leto, kot že vrsto zadnjih let, ki za gradbeništvo ni bilo ugodno. Kaj je vse vplivalo na zastoj v slovenskem gradbeništvu?

Res je. Mineva že četrto leto, ko v slovenskem in tudi jugoslovanskem gradbeništvu beležimo zastoj oziroma celo nazadovanje. Zmanjšuje se

Franc Kositer, dipl. inž., predsednik poslovnega odbora delovne organizacije GIP Gradis

obseg del — fizično in po realni vrednosti, pada število zaposlenih, slabša se struktura del, slabšajo se kvalitetni kazalci gospodarjenja in manjša se delež gradbeništva v družbenem proizvodu SR Slovenije.

Eden glavnih razlogov za stagnacijo gradbeništva je gospodarska kriza, ki je zajela praktično celotno svetovno gospodarstvo in seveda ni prizanesla tudi nam. Tak razvoj je povzročil, da so se s še večjo ostrino pokazale nekatere napake in neusklajenosti v našem sicer burnem razvoju zadnjih let oziroma desetletij. Če temu dodamo še dejstvo, da je prav tak buren razvoj z izredno konjunkturo na trgu investicijskih dobrin in storitev pripeljal do takšnih kapacitet v gradbeništvu, ki so za normalen, urejen razvoj gospodarstva predimenzionirane, smo v glavnem našli vse razloge za sedanje težave v gradbeništvu. Stabilizacijska gospodarska politika je s svojimi restriktivnimi ukrepi prizadela tudi investicijsko potrošnjo, za katero se namenja čedalje manjši del družbenega proizvoda. Konkurenca pri pridobivanju del je čedalje hujša, raven cen relativno pada in temu primerni so tudi rezultati.

Vse to je imelo svoj odraz tudi v Gradisu, saj že nekaj let ugotavljamo, da ne dosegamo takšnih rezultatov kot bi si jih želeli. Kakšne poslovne rezultate bo Gradis dosegel na koncu leta?

Podatki za poslovanje v desetih oziroma enajstih mesecih letošnjega leta so za celotno delovno organizacijo pozitivni, precejšnje razlike pa so med posameznimi tozdi. Pri tistih, kjer so se pokazali prvi, resda blažji znaki motenj v poslovanju, smo v dogovoru z vodstvi prizadetih tozdov in v sodelovanju s strokovnimi službami že sprožili aktivnosti in ukrepe za izboljšanje stanja. Pričakujem, da bomo ob koncu leta dosegli glavne cilje iz gospodarskega načrta čeprav bodo rezultati po tozdih dokaj različni, kar se je dogajalo tudi že prejšnja leta.

Kot sem že omenil, so bili pogoji iz značilnosti poslovanja v l. 83 zelo zahtevni in so odražali splošne težave v našem gospodarstvu. V gradbeni dejavnosti je padal obseg del in cene, kreditiranje investitorjev je postalo redna praksa in pogosto odločujoč kriterij pri pridobivanju del. Administrativna zamrzitev cen gradbenih storitev in izdelkov ob istočasni hitri rasti cen materialov, energije in drugih stroškov proizvodnje je povzročila, da smo zaradi nepriznanih razlik v cenah izgubili precej dohodka. Temu so se pogosto pridružila še izsiljevanja čedalje številnejših investitorjev, ki so ob oddaji del zahtevali celo pogoje, ki so nezakoniti — na primer odstop od pravice do obračuna kakršnihkoli razlik v cenah ne glede na njihovo stvarno rast. Nabava ključnih materialov je povezana z odstopom deviz dobaviteljem, velike zaloge materialov zlasti v naših obratih pa so zaradi visokih obrestnih mer povzročile tudi izredno povečanje stroškov za potrebna denarna sredstva. Posebej so prizadeti naši projektanti, saj je trend sklepanja pogodb za te storitve še neugodnejši kot pa gradbena dejavnost.

V nekaterih srednjeročnih planih in programih je zapisano, da naj bi gradbeništvo dosegalo 30 odstotkov realizacije z delom v inozemstvu. Kaj o tem menite?

Pričakovanja, da bomo gradbeniki padec povpraševanja doma v celoti nadomestili z deli v tujini, so nerealna. To velja za gradbeništvo v celoti, čeprav posamezne OZD z ozirom na svojo dejavnost, doseganje reference in predvsem kadrovske usposobljenosti že danes naveden odstotek tudi daleč presegajo. Glavni omejevalni faktorji našega gradbeništva so naša kreditna nesposobnost za dela v tujini, zmanjševanje investicij v praktično vseh tudi bogatejših državah, nepovezanost posameznih udeležencev v investicijski izgradnji in zato nekompleksnost naših ponudb, skromna

kadrovska baza ljudi z izkušnjami pri delih v tujini, če naštejemo samo nekatere.

Od uspešnosti iskanja novih rešitev za kvalitetnejši nastop v tujini je odvisna tudi realnost zastavljenih ciljev in v izboljšanih pogojih mednarodne gospodarske situacije v perspektivi tudi gornja številka ne bi smela biti nedosegljiva vsaj za nekatera tehnološko zahtevnejša področja gradbeništva, saj je treba upoštevati da tudi nerazvite dežele preprostejše gradbene tehnologije osvajajo relativno hitro.

Kakšne rezultate lahko pričakujemo od našega nastopa v tujini in kakšna bo gradisova orientacija v prihodnjih letih glede izvajanja investicijskih del v tujini? Ali se nam obetajo nova tržišča?

Znano je, da naš prvi nastop v Iraku ni bil finančno ugoden, čeprav je investitor del naših zahtevkov priznal in bo končni rezultat boljši kot smo pričakovali. Izid del, ki so v teku, je zaradi znanih razmer v Iraku zaenkrat težko prognozirati. Ravno zato pa moramo zastaviti vse sile, da vsaj tiste pogoje, ki jih lahko obvladujemo, v celoti kontroliramo in zagotovimo optimalen poslovni rezultat. V gradbeni dejavnosti poskušamo uspeti tudi na drugih trgih razen Nemčije in Iraka, proizvode naših obratov smo tudi že uspeli prodati v tujino vendar so tu še rezerve, posebej pa smo lahko ponosni na izvoz storitev naših projektantov.

Ker se je Gradis v tujino odpravil relativno pozno, nas na tem področju čaka še veliko naporov, imamo pa še precej možnosti in tudi delni začetni neuspehi nam ne bi smeli vzeti poguma. V prihodnjih letih se moramo orientirati na samostojen nastop na inženirskih objektih, ki jih v celoti lahko izvajamo sami, na povezovanje s projektanti, montažerji in dobavitelji opreme pa pri kompleksnejših nastopih. Prizadevali si bomo za višje oblike sodelovanja s tujimi partnerji, zlasti pri proizvodnji in prodaji izdelkov naših industrijskih obratov, kjer smo prve korake že prehodili.

(nadaljevanje na 5.str.)

*Vsem delavcem
in poslovnim
partnerjem želimo
srečno in uspešno
1984. leto!*

*vodstvo delovne organizacije
družbenopolitične organizacije
delavski svet delovne organizacije
uredništvo Gradisovega vestnika*

Stališča, oblikovana na osnovi razprave na posvetu družbenopolitičnih organizacij

Družbenopolitične organizacije Gradisa — sindikat ZK in mladina so 10. novembra pripravile problemsko konferenco o širši problematiki v Gradisu, ki je zajemala organiziranost, sprejemanje planov, odnose med tozdi, kadrovske problematiko, naš nastop v tujini, problematiko v zvezi s tozdom Inženiring itd. Na problemski konferenci so bila izoblikovana naslednja stališča:

I.

1. Družbenopolitične organizacije se zavezujemo, da bomo redno obravnavale ukrepe za izvajanje gospodarskega načrta delovne organizacije, ugotovljale realizacijo sprejete poslovne politike ter po potrebi dajale pobude za dopolnjevanje ukrepov za izvajanje gospodarskega načrta. Temeljne organizacije naj dobijo od poslovodnega odbora delovne organizacije najkasneje v drugi polovici januarja pregled uresničitve ukrepov za uresničenje gospodarskega načrta 83 DO vključno s predlogom ukrepov za uresničenje GN 84 DO, v katerega je vključiti tudi morebitne dopolnilne ukrepe zaradi neuresničitve ukrepov iz leta 1983.

2. Družbenopolitične organizacije ocenjujejo, da je potrebna takojšnja aktivnost vodstva delovne organizacije in strokovnih služb, predvsem na naslednjih področjih:

— pripraviti je potrebno ukrepe za premostitev predvidenih težav v tozdih Kovinski obrati Ljubljana in GE Ljubljana, ki bodo nastopile kot posledica prevzetih obveznosti iz gradnje tovarne gradbenih strojev in opreme.

— v delovni organizaciji so nujno potrebne določene aktivnosti z ozirom na dokajšnjo zastarelost strojev v tozdu SPO.

— zaradi nastalih težav v poslovanju tozda Železokrivnica se morajo sprejeti nujni ukrepi na področjih: zniževanje režijskih stroškov, obvezno oddajanje del s strani gradbenih enot, preskrba s kritičnimi materiali, koncentracija železokrivske dejavnosti v (dveh) centrih ipd.

3. Družbenopolitične organizacije bodo na vseh ravneh (od obračunske enote do nivoja delovne organizacije) spodbudile pripravo varčevalnih programov in ukrepov za zniževanje vseh vrst stroškov, posebej še deviznih (potovanja v tujino) ter redno spremljale izvajanje sprejetih programov in ukrepov. Tej problematiki bomo posvečali pozornost na vseh sejah DPO.

II.

Družbenopolitične organizacije se bomo aktivneje vključevale v obravnavo osnov gospodarskega načrta delovne organizacije za leto 1984 tako po organizacijski, kot po vsebinski plati. Zagotovile bomo obširno obravnavo v vseh strukturah

(vodstvene, samoupravne in družbeno-politične) temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Le-tako zasnovane in izvedene aktivnosti nam bodo lahko osnova za sprejemanje gospodarskega načrta pa tudi za dosledno uresničevanje zastavljenih nalog in ciljev.

III.

1. Družbenopolitične organizacije podpiramo usmeritve poslovne politike da je potrebna maksimalna mobilnost kadrov znotraj Gradisa, predvsem še strokovnjakov za posamezna področja.

Samoupravni organi morajo v primerih, ko se pokaže potreba za začasno ali trajno prerazporeditev posameznih delavcev upoštevati širši interes delovne organizacije kot celote. Le z ustrezno kadrovske krepitvijo posameznih sektorjev bo mogoče doseči večjo poslovno učinkovitost delovne organizacije, kar je ključnega pomena pri naporih za uspešno premagovanje zaostrenih razmer gospodarjenja, ki so v gradbeništvu še posebej izrazite.

Nadalje je potrebno ustvariti pogoje za pridobivanje strokovnih kadrov za prevzemanje odgovornih nalog tudi izven Gradisa, da ne bi bila okrnjena, temveč okrepljena strokovna moč delovne organizacije.

2. Zagotavljanje kadrov za dela v tujini ne sme ovirati nastopa na tujih tržiščih, otežkočati pogojev za normalno delo in onemogočati kvalitetno, rokovo in finančno uspešno izvedbo del.

3. DPO predlagamo takšno ureditev v samoupravnih aktih, ki bo omogočala operativno izvajanje teh stališč v skladu z zakonom.

IV.

1. Družbenopolitične organizacije vstrajamo na stališču, da je potrebno vlagati še nadaljnje večje napore za uspešno pridobivanje del v tujini. Ob tem pa je potrebno bistveno spremeniti odnos širšega vodstva v delovni organizaciji do tega področja, da bi v čim več primerih odpravili slabosti (organizacijske, kadrovske in druge), ki se pri nastopu v tujini pojavljajo.

2. Družbenopolitične organizacije predlagamo delavskemu svetu delovne organizacije, da zahteva poročila o poslovanju delovnih enot v tujini in obravnava stanje na vsaki

svoji seji kot posebno točko dnevnega reda. Delavski svet delovne organizacije naj redno obravnava poročila o opravljenih službenih potovanjih v tujino.

3. Poslovni odbor Gradisa mora pripraviti izhodišča in obdelati področja, ki jih bo Gradis posebej izpostavil na problemski konferenci DPO sodelujočih delovnih organizacij na projektu 202-D v Iraku.

V.

1. Na podlagi že sprejetih stališč in sklepov družbenopolitične organizacije zahtevamo, da se takoj in dokončno definira organizacijska, kadrovska in funkcijska podoba tozda Inženiring, predvsem pa:

— da se sprejme samoupravni sporazum med tozdi in Inženiringom,

— da se izvedejo vse kadrovske popolnitve v Inženiringu,

— razjasniti je potrebno odnos do pridobivanja celotnega prihodka Inženiringa.

2. Glede na obstoječe težave v poslovanju tozda Inženiring DPO dajejo vso podporo poslovodnemu odboru Gradisa, da za takojšnjo in učinkovito rešitev stanja uporabi »širša pooblastila« pri rešitvi kadrovske zasedbe v Inženiringu.

Poslovodni odbor naj predlaga izbor kandidatov za vodilna in strokovna dela v Inženiringu iz vrst preizkušenih, odločnih in sposobnih delavcev — organizatorjev poslovanja naše delovne organizacije. Za doseg tega cilja se morajo aktivno zavzemati vse subjektivne sile, samoupravni in poslovodni organi.

3. Družbenopolitične organiza-

cije sprejemamo obvezo, da bomo v svojih okoljih zagotovile pogoje za dosledno upoštevanje in izvajanje dogovorjenih in sprejetih usmeritev za delovanje tozda Inženiring.

VI.

1. Dosledno se mora izvajati sankcioniranje neizpolnjevanja samoupravno sprejetih obvez in usmeritev, predvsem pa:

— ko gre za zagotavljanje kadrov pri delih v tujini,

— ko gre za kadrovske zasedbe v tozdu Inženiring,

— ko gre za združevanje sredstev za skupno nabavo in

— ko gre za združevanje sredstev za nabavo težke mehanizacije in avtoparka.

2. Družbenopolitične organizacije zahtevamo ugotavljanje odgovornosti za neutemeljeno in neargumentirano zavlačevanje postopkov sprejemanja samoupravnih odločitev oz. za nesprejetje na delavskih svetih, zborih delavcev ali referendumih.

Odgovornost bodo DPO presojale na podlagi pobude vodstva delovne organizacije in z ozirom na posledice, ki jih zavlačevanje sprejema odločitev ali neutemeljeno zavračanje sprejema lahko ima.

3. DPO terjamo izdelavo programa za izvajanje ukrepov poslovne politike na področju zmanjševanja režije.

4. DPO podpiramo sugestije o reafirmaciji delavskega sveta delovne organizacije in pobudo, da se uveljavi prava vloga delegatov z obvezo usklajevanja stališč svoje baze s stališči drugih delegacij.

— Kaj vam je pa to?

— Saj smo vendar rekli, da vas bo sindikat zaščitil!

Sprejeta poslovna politika mora biti vodilo za uresničevanje začrtanih ciljev v prihodnjem letu

Razgovor s podpredsednico poslovnega odbora DO, Milko Marc-Kloboves

Preteklo je pol leta odkar smo v Gradisu pristopili k novi obliki vodenja delovne organizacije. Namesto glavnega direktorja smo imenovali kolegijski poslovodni odbor (KPO) katerega sestavlja šest podpredsednikov na čelu s predsednikom KPO. To je čas, v katerem se že lahko strnejo nekatere izkušnje, misli, ideje, ugotovitve in stališča. Za pogovor sem prosil podpredsednico poslovnega odbora, tovarišico Milko Marc-Kloboves, dipl. iur.

V poslovodnem odboru Gradisa ste zadolžena za samoupravno, splošno, kadrovsko in informativno področje. V preteklosti, kot tudi v sedanjosti, je bilo izrečenih precej kritičnih pripomb na račun samoupravljanja, kadrovanja ter informiranja v delovni organizaciji. Kakšno je vaše gledanje na to problematiko?

Področje, ki ga zastopam v poslovodnem odboru je predvsem humanistične narave in je kot tako tudi dosti občutljivo. To je eno, druga stvar je pa v tem, da so rezultati dela na tem področju dostikrat težko merljivi, predvsem pa največkrat niso trenutni, kot npr. recimo tehničnih področjih. Preručana sem, da je razvoj samoupravljanja, kadrovanja in informiranja, kot tudi rezultati tega, v strogi soodvisnosti od celotnega razvoja naše delovne organizacije. Rezultate na teh področjih lahko torej dosežemo le na osnovi načrtno, enotne in predvsem dolgoročne poslovne politike Gradisa in ne le na osnovi trenutnih potreb oz. enostranskosti. Kar pa zadeva kritičnih pripomb na račun dela na teh področjih: nekaj jih je bilo resnično upravičenih, reči pa moram, da prav pri kritičnem ocenjevanju tega področja prevladujejo žal preveč pavšalne ocene, da ne rečem temu kar kritizirstvo.

Hkrati s kritičnimi ocenami tega področja, pa so nekateri po drugi strani ugotovili, da je v Gradisu samoupravljanje celo preveč?

Samoupravljanje, mislim pri tem vsebinsko samoupravljanje, ne pa tistega, ki obstoja zgolj formalno na papirju, ni nikjer preveč, tudi v Gradisu ne. Prav letos je deseta obletnica organiziranja, da ne rečem rojstva naših tozdov in v teh desetih letih smo dosegli nedvomno viden napredek, tudi v samoupravljanju. V tem obdobju smo sprejeli vse temeljne samoupravne dokumente in to po temeljitih predhodnih — včasih celo pretirano dolgih — razpravah in usklajevanjih. Zavestno smo se opredelili za določene institucionalne spremembe, jih soglasno sprejeli, ko pa jih je bilo treba začeti izvajati v vsakdanji praksi, pa so stvari enostavno zaškripale.

Enostavno, prišlo je do »nerazumevanja«
že sprejetih sklepov, posledice tega pa so seveda take, da stvari ne tečejo tako, kot smo se dogovorili, konkretno — TOZD Inženiring, regijski inženiringi, delovne enote delovne skupnosti itd. Kljub jasno določenim skupnim ciljem se dogaja, da posamezniki licitirajo, ko gre za konkretno izpolnjevanje sprejetih obveznosti. Paradoks pa je tudi v tem, da so prav ti največji zagovorniki samoupravljanja, vendar le takrat, kadar gre za nji-

hove pravice oz. koristi. Zdi se mi, da je to dovolj značilen primer načelnega samoupravljanja, lahko pa bi temu rekli tudi lokalna avtarkija v Gradisu.

Če želimo močan in enoten Gradis in upam, da si ga želimo, je treba samoupravno dogovorjene

Milka Marc-Kloboves, dipl. iur., podpredsednica poslovnega odbora delovne organizacije za splošno-kadrovsko in samoupravno informativno področje

odločitve ne samo formalno spoštovati, temveč jih je treba upoštevati in izpolnjevati prav na vseh nivojih in brez kakršnihkoli naknadnih formalno-pravnih pomislekov in zadržkov, ki so največkrat čisto subjektivne narave. Torej, samoupravljanje v Gradisu nikakor ni preveč, preveč pa je samopotrežbe, ki jo nekateri enačijo s samoupravljanjem.

Drugo vaše področje je kadrovska politika. Kaj se nam obeta v prihodnje?

Zal je to drugo zapleteno in zahtevno področje. Da smo si na jasnem, kadrovati žal ni moč od danes na jutri, vlaganje v lastne kadre in hkrati v lastno znanje, je za vsako OZD ključnega pomena, ki pa se ga dostikrat zavemo šele tedaj, ko je krepko prepozno.

Gradis ima resnično močan kadrovski potencial. Vendar pa je ta žal razsejan po vsej Sloveniji in zavoljo tega dostikrat tudi ni izkoriščen tako, kot bi lahko bil. Dostikrat se najdemo pred domala nepremostljivimi ovirami, ko gre za posamezne strokovne delavce, ki bi jih potrebovali na nekem določenem delu, vendar so ti malodane nepremakljivi iz svoje delovne sredine.

Ne rečem, da včasih ne gre za čisto stvarne in

opravičljive vzroke osebne narave, pogosto pa se tudi dogaja, da pri delavcih enostavno ni pripravljenosti za prevzem strokovnih, vodilnih in odgovornih mest in so osebni zadržki povsem sekundarni. Res pa je tudi, da smo prišli v situacijo, ko zavoljo obstoječih normativnih aktov ne moremo stimulatивно nagradjevati delavcev na odgovornejših delovnih mestih. Tako je pravzaprav krog zaprt in če hočemo stvari spraviti v normalen tek, ga moramo čimprej razkleniti, vendar ne samo kar zadeva stimuliranje.

Podpreti je treba tudi kadrovske zapornice med posameznimi tozdi in delovno skupnostjo ter doseči pretok sposobnih delavcev znotraj Gradisa. Kajti Gradis je vendarle kadrovsko tako močan, da v položaju, kakršen je danes, v največji meri lahko sam rešuje kadrovske potrebe tudi za najzahtevnejša in najodgovornejša dela. Prav zato upam, da bo v prihodnje prav na tem področju več razumevanja, kot ga je bilo doslej.

Kaj pa informiranost?

Lahko rečem, da je splošna informiranost delavcev znotraj Gradisa dobra. Delavci so pravočasno informirani o vsem dogajanju v Gradisu preko samoupravnih organov — delegatov, potem imamo Gradisova obvestila in tu je tudi Gradisov vestnik.

Drugo pa je informiranost o Gradisu. Tu mislim seveda na predstavitve Gradisa v javnih občilih, od tiska do televizije. Tu pa moram žal poudariti, da smo šele bolj na začetku. Doslej smo tu v glavnem improvizirali, vendar je tudi ta improvizacija dala nekaj rezultatov, tako da se Gradis počasi vendarle koplje iz anonimnosti. Tako smo letos nekajkrat uspeli prodreti v osrednje slovenske liste in tudi na TV. Seveda pa je pred nami še ostali jugoslovanski prostor, kjer pa se pojavljamo le bolj občasno in to v glavnem v strokovnih glasilih.

Stvar je v tem, da Gradis enostavno nima operativnega strokovnega telesa, ki bi skrbel za tako imenovani public relation, kakršnega pa večina sorodnih firm ima in uspešno uporablja. Urednik Gradisovega vestnika zaradi preobremenjenosti z obveščanjem znotraj Gradisa — saj drugega novinarja še vedno nimamo — to odgovorno in zahtevno nalogo ne more permanentno in v željenem obsegu opravljati. Drugo je tudi dokajšnja nezainteresiranost posameznih tozdov za informiranje širše javnosti o njihovem delu. Na prošnjo, naj mi sporočajo o vseh važnejših dogodkih in tozdu, odgovora sploh nisem dobila. Ne vem, ali je to hkrati že tudi njihovo mnenje o potrebnosti informativne dejavnosti Gradisa. A vendarle upam, da bodo tudi tu stvari stile.

Torej ste za prihodnje leto optimist?

Sem in ne le kar zadeva samo mojega področja dela. Prepričana sem, da bomo prihodnje leto v večji meri uspeli uresničiti zastavljene in sprejete cilje poslovne politike. Seveda ob vsestranskem sodelovanju in podpori vseh delavcev Gradisa. Zavedati se moramo, da je sprejeta poslovna politika v nekaterih delih dolgoročnega značaja, vendar v kolikor ne bomo uresničili vseh tekočih zahtev, utegnejo biti vprašljivi tudi prihodnji rezultati.

Besedilo in slika:
Cveto Pavlin

Gradbeništvo je zadnja leta stalno v upadanju

V jugoslovanskem in slovenskem povojnem obdobju je gradbeništvo ustvarjalo pomemben delež družbenega proizvoda našega gospodarstva. Ko je konjunktura dosegla svoj vrh v letu 1979, je gradbeništvo predstavljalo 10,5 odstotka slovenskega družbenega proizvoda. Po tem letu je gradbeništvo v stalnem upadanju. Zmanjševal se je tudi delež družbenega proizvoda namenjenega za investicije od 32 odstotkov leta 1980 na 21 odstotkov v lanskem letu in kaže še naprej trend nadaljnjega zmanjševanja. Ravno tako močno zmanjševanje investicijskih vlaganj je postavilo gradbeništvo pred hude probleme.

V zadnjih letih se je zmanjševalo število zaposlenih za 8 odstotkov letno. Isto se je dogajalo s celotnim prihodkom, saj je ta rasel za 55 odstotkov počasneje kot v slovenskem gospodarstvu, čisti dohodek pa je zaostajal za 53 odstotkov. Ker se je iz leta v leto slabšala tudi akumulativnost s tem pa tudi možnost razširjene reprodukcije je gradbena mehanizacija v Sloveniji stara povprečno 7 let, sestavlja pa jo okrog 40 odstotkov uvožene opreme in strojev, ker se na domačem trgu ne dobi. Izpad investicij v domovini smo gradbeniki skušali več ali manj uspešno nadomestiti z deli v tujini, tako sedaj slovensko gradbeništvo dosega 15 odstotkov realizacije z deli v inozemstvu, jugoslovansko gradbeništvo pa odstotek več.

TEŽAVE DOMA IN V TUJINI

Zaradi takšnega položaja prihaja med gradbenimi delovnimi organizacijami vse pogosteje do neoljalne konkurence, investitorji pa postavljajo zahteve po kreditiranju, deviznem participiranju in izsiljujejo gradbenike na številne druge načine.

Položaj gradbenikov se je zaostрил in zelo poslabšal tudi na gradbiščih v tujini. V Zahodni Evropi se je zaradi presežka domače delovne sile zmanjšal obseg del, ki jih lahko opravljajo naše gradbene delovne organizacije, nekatere vlade (ZR Nemčija) pa so zelo nenaklonjene vsem tujim delavcem pa tako tudi našim, tudi tistim, ki delajo v Nemčiji v okviru nastopa naših delovnih organizacij.

V arabskih deželah, kjer gradbeniki največ delamo so težave v vse slabših plačilnih sposobnostih investitorjev in njihova težnja po odloku plačil za določen čas. Planira se, da bo do leta 1986 gradbeništvo ustvarjalo v tujini 30 odstotkov celotnega prihodka, vendar bo ta plan sila težko doseči iz prej omenjenih razlogov razen tega pa vemo, da slovenski gradbeniki v letošnjem letu zaradi nekonkurenčnosti nismo uspeli pridobiti večjih del.

V letošnjem letu se je gospodarski položaj gradbeništva v odnosu do ostalega gospodarstva še dodatno poslabšal, tako je v polletju gradbeništvo predstavljalo le skromnih 7 odstotkov celotnega prihodka slovenskega gospodarstva.

Celotni prihodek v gradbeništvo je v prvi polovici letošnjega leta večji za 19 odstotkov, v slovenskem gospodarstvu pa za 36 odstotkov. Podobno je tudi z ostalimi sestavinami celotnega prihodka. Največja razlika pa je pri sredstvih, ki so jih delovne organizacije namenile za akumulacijo. Gradbene delovne organizacije so namenile 12 odstotkov sredstev za akumulacijo več, ostalo gospodarstvo pa 43 odstotkov. Iz tega sledi, da so tudi osebni dohodki zaposlenih v gradbeništvo toliko nižji kot v gospodarstvu Slovenije.

Omejevanje investicijske porabe in njeno prestrukturiranje v opremo ne pa v objekte, zmanjšanje in predvsem nedoseganje planov v stanovanjski gradnji ter manjši nastop v tujini kot je bil prvotno planiran so vplivali na povečanje neizkoriščenih zmogljivosti gradbeništva tudi v le-

tošnjem letu. S tem se je pojavila seveda predimenzioniranost gradbeništva.

REŽIJA JE VELIKO BREME

Z zmanjševanjem del v gradbeništvo, z neizkoriščenimi zmogljivostmi in s padanjem števila zaposlenih v gradbeništvo se pojavlja en drug problem — zmanjšuje se število proizvodnih delavcev, režija, tako administrativna, tehnološka in proizvodna organizacijska pa ostaja nespremenjena, oziroma se v odnosu do proizvodnih delavcev, zaradi zmanjšanja števila le-teh za nekaj odstotkov celo povečuje.

Tako kot v letošnjem letu se tudi v letih 1984 in 1985 predvideva letno zmanjšanje gradbene proizvodnje za 20 odstotkov. Tako zmanjšanje v domovini nas gradbenike sili v tujino, kjer pa smo kot je že prej omenjeno — nekonkurenčni.

Sedaj je v gradbeništvo v Jugoslaviji zaposleno preko 700.000 delavcev in bo glede na število brezposelnih gradbenih delavcev v letošnjem letu ter 20 odstotno planirano zmanjšamo proizvodnjo v prihodnjem letu število nezaposlenih gradbenih delavcev poraslo na okrog 180.000 v letu 1984, kar je zelo zaskrbljujoč podatek.

Vse zgoraj omenjeno je botrovalo temu, da so izgube v jugoslovanskem gradbeništvo v letu 1981, ko so znašale 172,3 milijarde narasle ob poletju letošnjega leta na 303 milijarde dinarjev.

IN KJE JE GRADIS?

Žal se je v teh okvirjih gibal tudi Gradis, saj že nekaj let ugotavljamo skromno rast dohodka in čistega dohodka, s tem v zvezi pa so zaostajali tudi osebni dohodki v Gradisu, ki so sedaj v povprečju nižji od povprečnih osebnih dohodkov gospodarstva Slovenije in kar je še bolj žalostno — osebni dohodki delavcev v Gradisu so med nižjimi v slovenskem gradbeništvo.

Na to so vplivali zunanji vzroki, kot so: velika konkurenca pri licitacijah, cene na licitacijah so prenizke, tako da so številni objekti prevzeti pod izredno težkimi finančnimi pogoji, nerealni roki za izvedbo del, zahteve investitorjev po vseh vrstah kreditiranja, investitor pogosto ne prizna dodatna dela in razlike v cenah, pomanjkanje materialov, slabo delo kooperantov itd.

Tudi notranjih slabosti ni manjkalo. Njim bo treba posvetiti več pozornosti, kajti na le-te lažje vplivamo saj so del naših slabosti ne pa širše pogojeni, kot so to bili zgoraj omenjeni vzroki. Gre za to, da bomo moraliskrbneje in bolj strokovno pristopiti pripravi vseh vrst ponudb v domovini in tujini, posvetiti več pozornosti pripravi del, organizaciji gradbišč, okrepi tehnico službo na DSSS, da bo lahko opravljala svojo funkcijo, tozdr Inženiring konstituirati v takšni obliki, da bo lahko zaživel in pričel pridobivati dela, čimprej sprejeti samoupravni sporazum o združevanju sredstev za nakup strojev v SPO saj je naša mehanoopremljenost že skoraj kritična in še bi lahko naštevali.

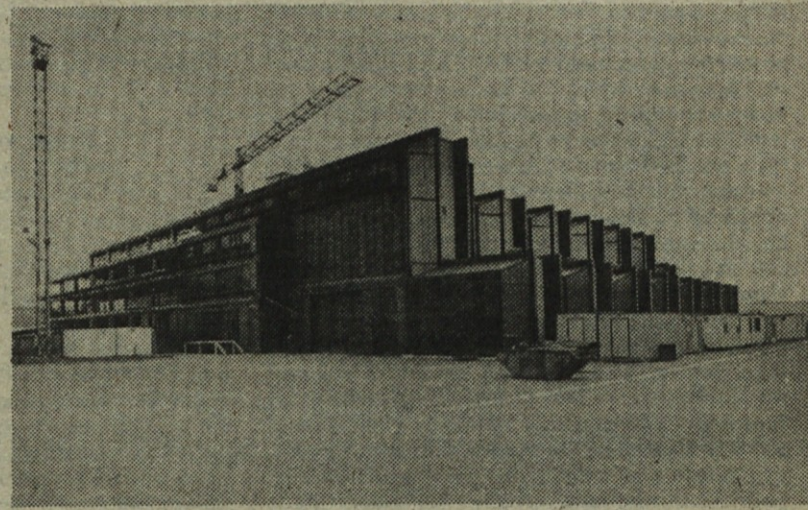
Spremeniti bomo morali naše obnašanje. Pozabiti bomo morali na fige v žepu, na dostikrat nekorektno obnašanje med tozdi, omogočiti bomo morali reorganizirani delovni skupnosti skupnih služb, da bo prevzela funkcijo, ki ji gre. Poslovodni odbor bo moral odločneje poseči v probleme in hitreje reagirati pri odpravljanju težav in nesporazumov vseh vrst. Svoj prispevek bodo morale dati tudi družbeno-politične organizacije.

Na vse to bomo morali misliti v prihodnjem letu, kajti v nasprotnem bomo ob vsakem koraku zdrsnili vsaj dva ali tri nazaj. Pridobiti čimveč dela, ga kvalitetno in finančno uspešno opraviti, potem bo lažje in več tudi za deliti. To si želimo v prihodnjem letu vsi.

Cveto Pavlin

Omejevanje investicij je prizadela tako industrijo kot tudi gradbeništvo. Na sliki je nedokončani objekt za IMV iz Novega mesta, ki ga sedaj po dveletnem mirovanju ponovno gradi naš tozdr GE Ljubljana-okolica

Zmanjšanje investicij bo prisotno v gradbeništvo vsaj še nekaj let, zato se bo potrebno še bolj angažirati pri pridobivanju del

(nadaljevanje s 1. str.)

Od del v tujini pričakujemo nova znanja in izkušnje, vzpodbudo za hitrejši tehnološki razvoj, nove reference, v prvi vrsti pa dohodek in ne nazadnje vzpodbude za boljšo notranjo organiziranost in povezanost Gradisa.

Kakšen bo Gradis v letu 1984? Kaj naj bi pomenila sedanja večja reorganizacija v Gradisu (zadnja je bila izvedena pred desetimi leti ob ustanovitvi tozdov), ko smo konstituirali kolegijski poslovodni odbor, skušamo postaviti tozd Inženiring, reorganiziramo DSSS, skušamo združiti tozde na ljubljanskem območju itd?

Organizacija, ki smo jo formalno izvedli, vsebinsko pa še teče, je bila posledica spoznanja, da prejšnja organiziranost ni več ustrezala zahtevam, ki jih je terjalo okolje in ni nudila optimalnih pogojev za nadaljnjo rast in razvoj Gradisa.

Kolegijski poslovodni odbor kot oblika teamskega vodenja je za prilike, ki vladajo v Gradisu pa tudi v našem okolju pozitiven. Sicer pa to ni naša posebnost, ampak so podobne oblike poznane in pogoste v svetu. Sedanji poslovodni odbor se v začetku seveda srečuje z nekaterimi problemi, ki sledijo iz iskanja najboljših načinov povezav, komuniciranja, zadrževanja, razdeljevanja in spremljanja izvajanja nalog predvsem v odnosu do DSSS in novega tozda Inženiring. Kar zadeva

slednjega, smo že pri njegovi zasnovi in pozneje pri ustanovitvi naredili nekaj napak, ki jih je treba v prihodnjem letu odpraviti. Predvsem pa mislim, da smo do te naše najmlajše temeljne organizacije preveč nestrpni, ker smo od nje pričakovali, da bo ob rojstvu znala govoriti, hoditi, skrbeti ne samo sama zase, ampak tudi za starše, zdaj pa razočarani ugotavljamo, da bo do svoje zrelosti zahtevala še veliko vsakovrstnih žrtev, odrekanj in pomoči.

Združevanje nekaterih tozdov na ljubljanskem področju je nujno in bo ob premišljeni izvedbi dalo pozitivne rezultate v ekonomskem, kadrovskem in organizacijskem smislu. Zmanjšali se bodo stroški poslovanja ob boljši izbiri kadrovskih in drugih potencialov in povečala udarna moč nove temeljne organizacije. V prihodnjem letu bo treba oceniti možnosti in pogoje še za kakšno združitev med tozdi pa tudi navzven, če bo to v skladu z našimi potrebami in cilji.

Kakšna so predvidevanja glede angažiranosti za prihodnje leto: katera dela se nam obetajo v letu 1984?

Resolucija SFRJ in SRS za l. 84 je restrukturna in še bo vplivala na našo angažiranost. Trudili se bomo predvsem za pridobitev nekaterih večjih del, ki so predvidena, v naslednjih letih, seveda bo pa večji del naših kapacitet angažiran na velikem številu srednjih in manjših gradbišč, kar poslovno ni ugodno, vendar v tem trenutku neizogibno. Že zdaj delamo v štirih republikah izven SRS, po-

dročje naših prizadevanj v letu 1984 bo gotovo celotna Jugoslavija.

Ali se nam obetajo kakšne spremembe s področja nagrajevanja, oz. ali bomo pogumneje pristopili reševanju problematike (nizkih) osebnih dohodkov, seveda izhajajoč iz naše angažiranosti in s tem zmožnosti?

Na tem področju smo leta nazaj zvesto sledili družbenim opredelitvam in tudi zaradi precejšnjih vlaganj v preteklih letih pri osebnih dohodkih zaostajali za gospodarstvom in poprečjem v gradbeništvu. Tak trud je začel škodljivo vplivati na motiviranost predvsem dobrih proizvodnih in kreativnih delavcev.

Zaradi odstopanj od zapisanih pravilnikov, načel in usmeritev smo pri nagrajevanju zašli v položaj, ko se ceni povprečnost, zmanjkalo pa je možnosti za stimulatívno nagrajevanje nadpovprečnih delavcev na katerih leži največje breme proizvodnje, organizacije in strokovnosti.

V zadnjih mesecih smo zaostajanje — od poprečja gradbeništvá sicer zmanjšali s spremembo delilnega razmerja v dohodku, pripravljen pa je predlog korenitejših sprememb, ki ga bomo pričeli uveljavljati v novem letu, seveda v okviru možnosti in rezultatov našega poslovanja.

Na koncu želim vsem delavcem Gradisa srečno novo 1984. leto ter da bi s skupnimi močmi premagali vse težave, ki nas čakajo.

Besedilo in slika:
Cveto Pavlin

Vsak delovni dan zgradili eno stanovanje

Končana je gradnja stanovanjske soseke Planina II v Kranju

Več kot štiri leta so gradili delavci našega tozda GE Jesenice skupaj z Gradbincem iz Kranja stanovanjsko soseko Planina II. v Kranju. Sedaj gre gradnja proti koncu, saj bo zadnji med 30. bloki vseljen v drugi polovici decembra letos. »Že pri pogodbi je bilo določeno razmerje med Gradisom in Gradbincem, tako da smo mi gradili 40 odstotkov, Gradbinec pa 60 odstotkov soseke,« je dejal sektorski vodja gradbišča tovariš Milan Likozar in dodal: »Tako smo mi zgradili 13, Gradbinec pa 17 štiri do osem nadstropnih blokov. Gradis tozd GE Jesenice je gradil severni del Planine II. in dva bloka v južnem delu, Gradbinec pa južni del v celoti.«

Stanovanja, ki jih je zgradil Gradis imajo skupno površino 58.000 kvadratnih metrov. To je 455 stanovanj in sicer od garsonjer v velikosti 26 kvadratnih metrov do dvosobnih stanovanj z dvema kabinetoma površine do 97 kvadratov. Tempo gradnje je bil tak, da je bilo leta 1981 zgrajeno 105 stanovanj, lani 252 stanovanj in letos 98 stanovanj. Bloki, ki smo jih mi zgradili so bili pritlični s tremi nadstropji — 6 blokov in pritlični s sedmimi nadstropji — 7 blokov.

Poleg stanovanjskih blokov so bili zgrajeni tudi pokriti parkirni prostori za 75 odstotkov vseh zgrajenih stanovanj, štiri zaklonišča s kapaciteto 200 ljudi vsako zaklonišče, dva podhoda, otroška igrišča in zunanja ureditev. Ostala infrastruktura, kljub temu, da je bila načrtovana še ni zgrajena, saj je zmanjkalo sredstev za gradnjo teh prepotrebnih objektov. Tako je stanovanjska soseka Planina II. še en primer spalnega naselja brez vseh ostalih spremljajočih objektov.

Kljub temu pa ima gradnja na Planini eno drugo specifiko, namreč,

v stanovanja so bile vgrajene kopalnice, ki so prišle v celoti zmontirane na gradbišče in so se kot posamezne celice vgrajevale v vsako stanovanje. Te kopalnice je dostavljalo Gorenje-Varstroj tozd Varis Lendava. Takšen pristop je omogočal hitrejšo gradnjo, saj je bilo treba vse priključke iz kopalnice samo še priklopiti na hišno inštalacijo.

Tempo gradnje je bil v letu 1982. tak, da je bilo vsak delovni dan zgrajeno eno stanovanje, sicer pa se je takrat število delavcev na gradbišču gibalo med 100 in 130, sedaj pa jih je komaj 50.

V prvih enajstih blokih je bil v dnevni in spalnih prostorih postavljen itison, v zadnjih dveh blokih pa lamelni hrastov parket, s katerim so stanovalci tudi veliko bolj zadovoljni. Kuhinje so tlakovane s PVC tlakom oz. Vinfleksom.

Zanimiv je tudi podatek, kako se je gibala cena kvadratnega metra na Planini II. Prodajna cena kvadratnega metra prvih stanovanj je bila 22.000 dinarjev, danes pa je nekaj manj kot 40.000 dinarjev.

V sestavi Planine II. je tudi ga-

ražna hiša s 114. garažami v dveh etažah. Cena parkirnega prostora je 250.000 dinarjev. Gradnja teh garaž

bo tudi zaključena ob koncu letošnjega leta.

Besedilo in slika:
Cveto Pavlin

Stanovanjsko naselje Planina II v Kranju je zgradil naš tozd GE Jesenice

Iz 6. seje sveta raziskovalne enote

Kako nagrajevati delavce, ki poleg svoje redne delovne zadolžitve opravljajo delo tudi na razvojno-raziskovalnih nalogah v okviru raziskovalne enote; kakšne so generalne usmeritve iz katerih sledi razvojna politika Gradisa; kako zagotoviti učinkovito izobraževanje strokovnih delavcev; kako bolje organizirati inventivno dejavnost; kako bolje organizirati tehnično službo Gradisa, da bo lahko opravljala takšno funkcijo kot bi jo morala — to so poleg tekočih problemov bila osnovna vprašanja o katerih se je razpravljalo na 6. seji Sveta raziskovalne enote, ki je bila 10. novembra letos v prostorih delovne skupnosti skupnih služb v Ljubljani.

Vsa ta vprašanja so dobila le delne odgovore. Veliko odgovorov, vsaj generalnih pa bi se moralo izluščiti na konferenci direktorjev tozdog in članov poslovodnega odbora, ki bo v prvem tednu decembra. Na tej konferenci naj bi se na osnovi programov, ki sledijo iz poslovne politike določile osnovne smeri razvoja naše delovne organizacije. Naloga razvojne službe z raziskovalno enoto pa je, da bo poskrbela za konkretizacijo tako zastavljenih razvojnih ciljev.

V nadaljevanju se je tovariš Vukašin Ačanski podal poročilo o delu programske komisije in opozoril, da mnogokrat manjši detalji, predvsem nerešene finančne zadeve, kvirajo potek razvojno-raziskovalnih nalog. Iz poročila programske komisije je tudi razvidno, da je sestava, oziroma vsebina teh nalog nezadovoljiva. Takšno stanje je posledica nejasne usmeritve, ki bi morala slediti iz poslovne politike Gradisa. Ugotovljeno je bilo zelo slabo napredovanje nalog iz organizacijskega področja.

Svet raziskovalne enote je obravnaval tudi tri novoprijavljene naloge in sicer: zeleni program, grafična predstavitev Gradisa in hidrotehnični objekti.

Tov. Boris Pečenko je obrazložil izhodišča za izdelavo programa ra-

zvojno-raziskovalnih nalog v okviru Gradisa za leto 1984.

Predvsem je poudaril, da mora biti težišče v nadaljnjem razvoju tehnične dejavnosti v Gradisu, katero je treba reorganizirati. Prav tako je zelo boleča točka izobraževanje, ki je v Gradisu s programom izobraževanja odgovarjajoče rešeno le do stopnje vajenca. Potreba dodatnega izobraževanja za tehnični in ostali strokovni kader pa je prepuščena samoinicijativi posameznikov.

Na seji Sveta Raziskovalne enote so bile predstavljene in obrazložene osnove novega zakona o izumih in znakih razlikovanja kot tudi procesogram usmerjene, sistematizirane in organizirane množične inventivne dejavnosti kot osnove za izdelavo novega samoupravnega sporazuma o inventivni dejavnosti v Gradisu, ki bo omogočal vključevanje vseh delavcev v proces množične inventivne dejavnosti in hkrati zagotovil dovolj hitro in bolj stimulatивно nagrajevanje inovatorjev.

V okviru inventivne dejavnosti se v Gradisu predvideva tudi delovanje inovacijskih krožkov, ki na prostovoljni osnovi združujejo delavce na posameznih področjih dela ter tako omogočajo na osnovi prepletanja znanja in izkušenj racionalnejšo proizvodnjo in s tem tudi znižanja stroškov proizvodnje.

Gorazd Strniša

Število inovacij oz. koristnih predlogov je zelo padlo

Inovacijska dejavnost je v Gradisu od leta 1978 urejena s Samoupravnim sporazumom o inventivni dejavnosti, ki določa postopek in prijavo predlogov, organa in službe, ki obravnavajo inovacijske predloge, uporabnost in koristnost predloga in postopek za določanje nagrad avtorjem inovacije, izboljšave ali koristnega predloga.

Kljub temu je od leta 1979, oziroma 1981 opazen padec števila koristnih predlogov. Tako je bilo število koristnih predlogov najvišje 1979. leta, ko je 78 avtorjev sodelovalo pri realizaciji 35. predlogov. Naslednje leto se je število koristnih predlogov zmanjšalo na 19, da bi v letu 1981 doživeli ponovni skok na 30 predlogov, v katerih je sodelovalo 87 avtorjev.

Lani se je število koristnih predlogov prepolovilo, glede na leto pred tem, saj je bilo prijavljeno le 14 predlogov, za letos pa se obeta še

večji padec, saj je do avgusta 22 avtorjev sodelovalo pri realizaciji le 9. koristnih predlogov.

Kje tičijo vzroki takšnega položaja? Vzrokov je več pa vendarle naštejmo nekatere med le-timi: dolg postopek od prijave do obravnave in izplačila denarne nagrade avtorjem koristnega predloga, nedorečen in nestimulativen sistem nagrajevanja inovatorjev, slaba obveščenost itd.

Upamo lahko da se bo položaj v prihodnje izboljšal in da bo v naši zavesti bolj pogosto prisotno razmišljanje o potrebi po inventivnih spremembah in koristnih predlogih, ne le kot sredstva za pridobivanje nagrad, temveč možnosti, da se koristni predlogi in izboljšave uporabijo pri vsakodnevnem delu v naši delovni organizaciji ali izven nje, kajti inovatorstvo dosega svoj namen šele s splošno uporabo inovacijskih dosegov.

C. Pavlin

Ali je inovacija samo tisto, kar pride s konstrukterske deske?

Dolgo sem molčal in trpel sedaj pa sem se moral oglasiti. K tej odločitvi mi je pomagal tudi članek objavljen v Delavski enotnosti v številki od 13. oktobra pod naslovom »Kako spodbuditi inovacije«, ki govori o množični inventivni dejavnosti ter uveljavljanju le-te v vsakodnevni proizvodnji. Članek je bil posvečen 12. oktobru — velikega števila majhnih izboljšav mnogokrat presegajo materialno spodbudo, ki smo jo inovatorjem pripravljali dati. Množična inovacijska dejavnost ne prinaša samo prihrankov, ampak spreminja tudi odnos delavcev do dela, do družbenih sredstev in do dohodka.

V tozdu Kovinski obrati Maribor delam na različnih delovnih mestih že od leta 1968. Med delom sem večkrat naredil tudi kakšno koristno spremembo, vendar sem mislil, da je to povsem normalno če delaš v proizvodnji. Ko sem dobil v izdelavo tretje etažo asfaltne baze AB 25 pa sem prišel do spoznanja, da lahko naredim koristne spremembe, ki bodo dale nekoliko večje prihranke. V dogovoru z inženirjem, ki na teh delih dela kot konstrukter, sem tretjo etažo asfaltne baze izdelal na »moj način«.

Z mojimi spremembami sem prihranil 58 kilogramov pločevine, 34 vijakov M 12 x 40, 34 matic M 12, 34 podložk A 12 ter 15 ur manj dela, saj odpade 8 metrov avtogenega rezanja, brušenja in ravnjanja, kakor tudi rezanje in varjenje pločevine.

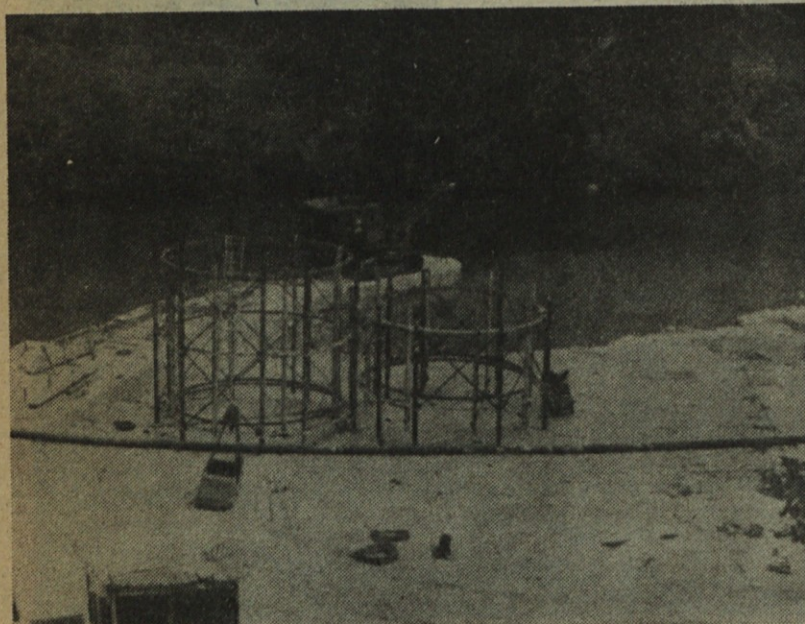
Omenjene spremembe, sem v dogovoru s konstrukterjem predložil 13. novembra 1981. leta komisiji za inventivno dejavnost. Komisija je o mojem predlogu sklepala 18. junija 1982. leta, pred tem pa se je posvetovala z vodjo našega konstrukcijskega oddelka inž. Horvatom, ki je dal negativno mnenje o mojem predlogu, ker se ni strinjal z »mojim načinom« izdelave tretje etaže asfaltne baze. Zato je komisija moj predlog tudi zavrnila.

Zanimivo pa je to, da sem potem sam sodeloval pri izdelavi še štirih tretjih etaž asfaltne baze na »moj način« in ker sem potem delal na drugih delih so tretjo etažo izdelovali drugi delavci, vendar še vedno na osnovi mojih sprememb. Vse te asfaltne baze brezhibno delajo.

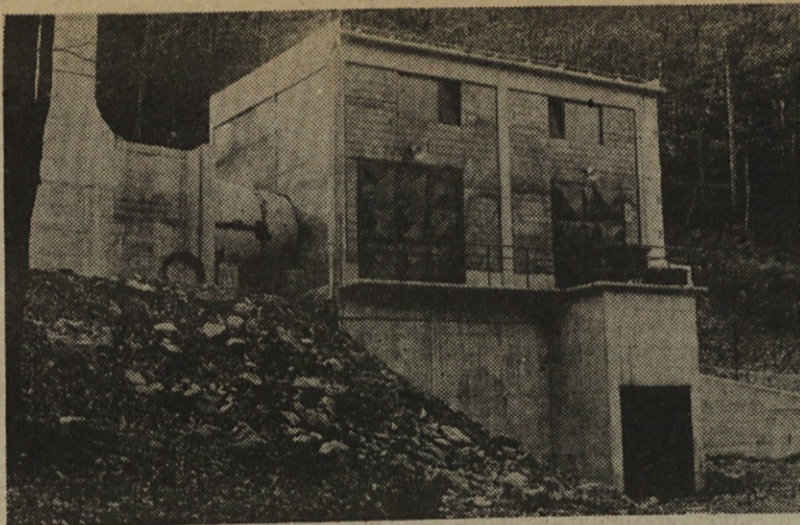
Zakaj je kljub temu moja izboljšava bila zavrnjena? Ali so v konstrukciji doumeli, da bi tak postopek izdelave morali že sami predvideti in sedaj težko priznajo, da je njihovo nepopolnost odkril nekdo iz proizvodnje?

Sprašujem se, ali se vedno morajo uveljavljati in priznavati samo iznajdbe milijonskih vrednosti, ali pa bi lahko upoštevali tudi tiste, ki prihranijo par stotisočakov starih dinarjev seveda, v smislu že citiranega stavka iz Delavske enotnosti? Mogoče pa so za nekatere izboljšave samo tisto kar pride s konstrukterske deske?

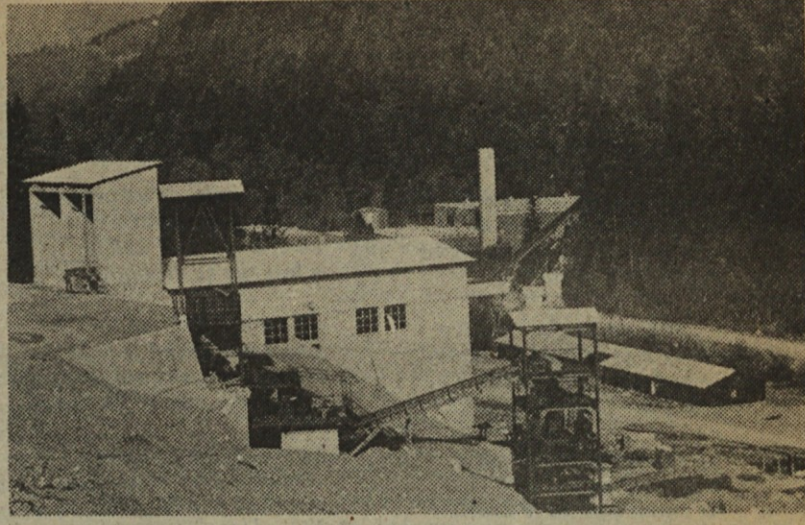
Josip Humek

Včasih je bilo veliko več koristnih predlogov iz naših gradbišč

Pogled na eno izmed dveh ventilatorskih postaj, ki bosta dovajali dovolj svežega zraka v jamo

Poskusno bo začel Rudnik urana Žirovski vrh obratovati prihodnje leto

Že prihodnje leto »rumena pogača« iz Rudnika urana

Gradis tozd GE Jesenice kot glavni izvajalec vseh zunanjih gradbenih objektov je pričel s pripravljalnimi deli za izgradnjo Rudnika urana Žirovski vrh septembra 1979. leta. Izgradnja rudnika poteka na 90 objektih, ki se po namenu delijo:

- na zunanje jamske objekte, ki so potrebni kot infrastrukturni objekti za proizvodnjo v jami,
- objekte predelave, ki so namenjeni proizvodnji uranovega koncentrata do tako imenovane »rumene pogače« (yellow cake),
- objekti deponij, jalovišč z vsemi potrebnimi cestami in so namenjeni odlaganju izkopenin iz rudnika, deponiranju rude in hidrometalurške jalovine.

Rudnik urana Žirovski vrh je 20 kilometrov oddaljen od Škofje Loke in 3 kilometre od Gorenje vasi. To je edini tovrstni objekt v Jugoslaviji. Osnovni namen njegove izgradnje je zagotovitev domače surovine za izdelavo uranovih gorilnih elementov za potrebe prve naše jedrske elektrarne v Krškem.

Prve geološke raziskave na področju uranovega ležišča Žirovski vrh so bile opravljene že leta 1960. Raziskave so ponovno bile intenzivirane v letu 1970, ko je bil sklenjen dogovor med Slovenijo in Hrvaško o skupni gradnji dveh jedrskih elektrarn — Krško in Prevlaka pri Zagrebu. Prvi preliminarni investicijski program za Rudnik urana Žirovski vrh (RUŽV) je bil izdelan leta 1974 na podlagi »Feasibility report« ameriške firme Artur McKee iz leta 1972. V letu 1976 je Geološki zavod Ljubljana izdelal Elaborat o ekonomski upravičenosti izgradnje rudnika in obrata predelave na Žirovskem vrhu. Maja 1977 je bil izdelan osnovni investicijski program za RUŽV. V njem so do maksimuma upoštevani vsi potrebni ukrepi za preprečitev škodljivih vplivov objekta na okolje in zdravje delavcev.

V masivu Žirovski vrh je rudonosna cona, ki vsebuje uranov oksid debela do 150 metrov. Raziskave so pokazale da je na tem območju preko 30.000 ton uranovega oksida v rudi, od katerih je ocenjeno eksploabilnih več kot 15.000 ton. Te rudne zaloge zadovoljujejo potrebe nuklearne elektrarne Krško za več kot 20 let.

Celotna izgradnja objektov za Rudnik urana Žirovski vrh poteka na površini 76 hektarjev, kar že samo po sebi govori o razsežnosti in razpotegnjenosti gradbišča saj so nekateri objekti medseboj oddaljeni tudi do 5 kilometrov. Med gradnjo bo treba izvesti okrog 350.000 kubikov izkopov ter ta material vgraditi v razne platoje, nasipe in cestišča za potrebe notranjega transporta. Teža ostalih vgrajenih materialov znaša 10.000 ton, od tega je 1.000 ton opreme.

V celotni gradnji RUŽV znašajo gradbena dela 55 odstotkov investicije, oprema in instalacija pa 45 odstotkov. Gradbena dela so opravljena okrog 90 odstotno, na spodnji lokaciji kjer se nahaja glavni predelovalni obrat z ostalimi spremljajočimi objekti pa že skoraj v celoti. Tudi oprema v predelovalnem obratu je že montirana, tako da se predvideva, da bodo možni prvi preizkusi opreme marca prihodnje leto. Od celotne opreme je 70 odstotkov domače in 30 odstotkov tuje v glavnem ameriške, francoske in italijanske.

Kot je že omenjeno se vsa množica objektov za RUŽV nahaja na dveh osnovnih lokacijah. Na zgornji lokaciji je glavni izvozni rov iz rudnika presipališče in drobilnica, deponija za rudo in jalovino, hala v kateri bodo različna skladišča, delavnice, garderobe, tehnična služba, reševalna postaja, servis elektronike, trafo postaja itd.

Po drobljenju v drobilnici bo ruda s pomočjo transportnih trakov prišla na spodnjo lokacijo, kjer se nahaja

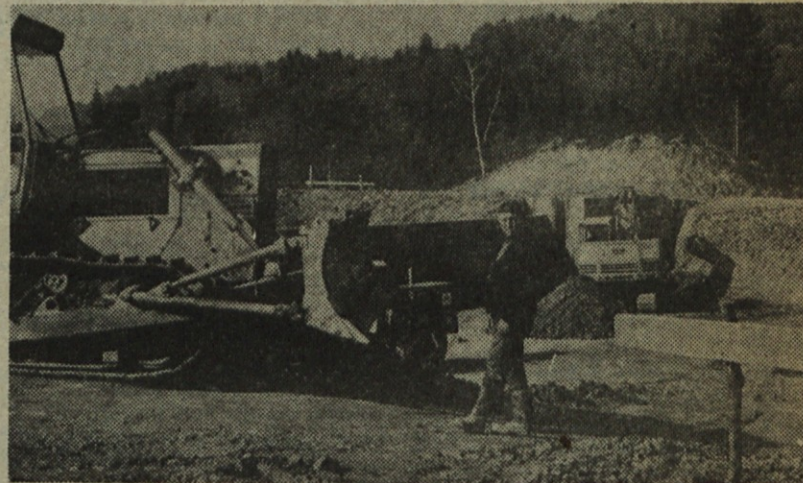
glavni predelovalni obrat in spremljajoči objekti, kot so: skladišča tehnološke vode, amoniaka, žveplene kisline, natrijevega klorata, cisterna za gorivo, servisni objekt, čistilna naprava, laboratorij, objekt za gasilsko službo, uprava RUŽV, zgoščevalnik, itd. Tukaj se nahaja tudi skladišče »rumene pogače«, ki se bo pošiljala v ZDA na predelavo v gorilne elemente za JE Krško.

V predelovalnem obratu je načrtovana predelava 210.000 ton rude letno s predvidenim 94-odstotnim izkoristkom urana. Moko zmleta ruda se bo izkužila v izluževalniku z razredčeno žvepleno kislino, ki ji je dodan oksidant. V lužnici bo skupaj z drugimi snovmi tudi uran, ki se bo s pomočjo najsodobnejših vakuumskih filtrov ločil od jalovine. Uran se bo nato v mešalnikih in ločevalnikih s tekočimi ionskimi izmenjevalci ekstrahirano iz lužnice in se tako ločil od drugih ionov. Iz dobljene čiste uranove raztopine se bo z amoniakom dobil koncentrat, ki se bo po izpiranju posušil v sušilniku. Ta končni produkt predstavlja tehnični koncentrat urana.

Okolje rudnika je zelo občutljivo, zato je bilo treba zgraditi številne objekte za odlaganje odpadkov, jalovine, tehnološke vode in objekte za nevtralizacijo. Trdni odpadki se odlagajo na posebej urejenem suhem jalovišču, ki omogoča popoln nadzor nad jalovino in deževnico, ki pride v stik z njo. Površina jalovine se bo varovala pred erozijo tako, da se zaseje s travo. Tekočih odpadkov ne bo, ker se bo ohešana voda, ki nastane med predelavo rude, s posebnim načinom nevtralizacije očistila in se ponovno uporabljala v proizvodnji.

Glede na prvotno zastavljen terminski rok gradnje bi moral biti Rudnik urana Žirovski vrh že zgrajen, vendar je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pri investitorju gradnja bila precej časa upočasnjena. Sedaj je primarni proizvodni obrat zgrajen, vendar bo naš tozd GE Jesenice vsaj še eno leto gradil ostale objekte, ki sodijo v kompleks Rudnika urana Žirovski vrh.

Besedilo in slika:
Cveto Pavlin

Zadrževalni bazen bo narejen tako, da bo pripravljen za zadrževanje stoletnih voda

Leto hitro se obrne se preteklost ne povrne v Gradis hiši kot za stavo upam, našli smer smo pravo.

Novo vodstvo smo dobili skrajni bil izhod je v sili sam predsednik svojo stroko fronto vodi na široko.

Kolektivno modro vodstvo čvrsta pest in lastno sodstvo če zaupanje med brati lahko je — napredovati.

Ko se menjal vrh je glave svoje si kroji postave saj izpod starega je krova vse narediti znova.

Staro zdaj ni več v modi kar je novo v vrh naj sodi če preveč bo kdaj zaplelo minulo — sizifovo delo.

JANUARJA po razpisu strokovne službe na previsu Cilka, Miro, Janez, Stane, Dušan, Jernej iz Ljubljane.

Manjka tu še nov direktor ki AOP bo vodil sektor da bo mira polna prava v DSSS še manjka glava.

Kar dve resne konference direktorjev iz rezidence če poprej preprirov, vsega zdaj že dolgo ni več tega.

Členov, alinej, statutih sporazumov, sto adutov za dogovor vsak, seveda treba prava, še beseda.

Če že kronika se piše vse po vrsti naj oriše Gradis v športu le prednjači zlati naši so kegljači.

FEBRUARJA tam na Bledu posvet spada, k ugledu srž, kot vedno tu se zbere za nazaj se vse opere.

Obljubili so veliko složno, dalje z odliko intelektualne sile končno v eno so se izlile.

Vendar blejsko zborovanje še ne reši krizno stanje plansko nova ta vizija prepočasi se odvíja.

To že stara je pravica delaj, plačaj je resnica če je delo le med usti uresniči ali pusti.

MARCA vse v temi tava ko se zbira nova glava čas ne dela več za naše drugim to na trgu paše.

Kje zdaj tista je udarnost kje je naša solidarnost ko si drugi meč kalijo v hiši sile se drobijo.

Za nameček še izguba prišla z daljnega je juga Amare »minus« smo razdelili z dohodki tozdv jih spojili.

Le na ŠIG-u se izplača Gradis v prve vrste vrača to nekoč je bilo geslo ki se dobro je obneslo.

APRILA skupaj ves zavzet zasedal je delavski svet polni upanja in nade postavi KPO, vrh vlade.

Hitro se je v delo vklopil da »šokantno« bi nastopil nekaj jih stoji ob strani in pravice svoje brani.

Na prvi seji govorijo v mislih končno se uskladijo pregledajo predpise toge kako si razdeliti vloge.

Minilo dvajsetpet je let kje Vestnik naš zagledal svet dobro, slabo, v njem piše prejšnje čase ne izbriše.

Končno MAJA še direktor v DSSS prevzel je sektor poln sistemov, novih er vse je spravil v kotomer.

KPO pa zdaj stališče svoje še recepte išče dost je bilo govorenja kritik in preveč sedenja.

Še vedno borba za nadvlado TOZD Inženiring z ekipo mlado kadri, žal — pa vse povprek zaženejo se v divji beg.

Kje so kadri vsak sprašuje ne misli pa, da sam kadruje če hoče strokovnjakov več bo treba globlje — v žep »seč«.

JUNIJA z inženiring listo se seli na novo pisto tu mnogo bilo je razprave vsak svoje, bi imel postave.

Kronika 1982

Si še sredstva razdelijo jih prepri ne združijo za boljše delo in odnose bo pozabit treba — »stare šose«.

Sposobnost naša je velika »povezanost« pa naša slika prodorni bolj doma — na tuje kvaliteta vse združuje.

Dan gradbincev in proslava proizvodnja, naša slava Gradis lastno ima parado mladih kadrov za brigado.

JULIJ mesec je dopustov vedno manj je »malih« trustov KPO pa dela v nočne ure kdo bo plačal vse nadure.

Izven plana zdaj se skače to so naše Gradis plače za bodočo so vizijo izvolili novo — komisijo.

Še osnove in merila inženiring lista spremenila kolektivne analize obetajo še hujše krize.

Združitev dela in oblika pred nami nova Gradis slika za regijsko Tozde zbrane integracije Ljubljane.

KPO sredi avgusta kliče člane z dopusta ni več časa za odmor Gradis mora gor in gor.

Končno nova vest vesela s Sct delitev dela to ni slabo v težkih časih prisoino je v glavah naših.

V OD(e) delitvi nov polet učinek dela ni seštet normativno nekaj snuje najrajši točke pa dviguje.

Ko dopust se vsem izteče so pred nami prazne vreče kaj naj rečem tu med brati se dobimo pri lopati?

SEPTEMBRA končno bil sprejet GN načrt, prihodnjih let izvoz izdelkov in storitev to naša zdaj je usmeritev.

Za finančno poslovanje koristili smo sodobno znanje in po tozdi vse ostanke spravi v sef, interne banke.

V kratke, dolgoročne plane kadrovstvo po vrsti zbrane uvedli novo evidenco naših kadrov eksistenco.

Vsak po svoje, brez primera organizacijo študira v tihi borbi za oblast pozabi delo, vest in čast.

OKTOBRA zopet konference veliko sej in reference komandan'ov vedno več rešili so — problem pereč.

KPO doslednost išče malo tozdvov še obišče vlak že pelje čez ovire združil bo te Gradis tire.

Kdor pa tu se ne uklopi bolje, da takoj odstopi so pred vrati resni časi sindikat se še oglasi.

DPO, napredne sile vedno bolj so se krepile na Pohorju prav slovesno četrti stoletja vzeli resno.

Ko NOVEMBRA čas se steče Inženiring nima sreče nov razpis se nam ponuja kadri so, al' vsak se »kujas«.

Vsi so sklepi podeljeni križem, kražem izvršeni le iz našega dvorišča ni izvršen — popis zemljišča.

Za vzpodbudo in za mlade Gradisove so nagrade le enotnosti več treba pa bo konec vsega »zlega«.

Še obisk iz Sovjetske zveze nove stike se naveže in poslovno kot se hoče kuj železo, ko je vroče.

DECEMBRA novi veter veje predolge so še naše seje Zgodovina se ponavlja rajši vsak povprek zabavlja.

Se še dobro ne uteče kritik sto že tu izreče strpnosti je zdaj premalo več korajže in moralo.

Tud' tujina se izplača Amara zdaj že sredstva vrača vse ni črno in vso znanje inženiring v — legalno stanje.

Kvalitetno mi gradimo rokov vedno se držimo le pohvalit' se ne znamo zunaj nas, premalo damo.

Da bi končno se uskladile zaupanja in lastne sile v slogi skupaj vsi zavzeto srečno, zdravo, Novo leto!

Iz 11. seje delavskega sveta delovne organizacije

Delegati delavskega sveta delovne organizacije so se sestali na 11. redni seji v četrtek, 24. novembra v veliki sejni dvorani v delovni skupnosti skupnih služb v Ljubljani. Uvodoma so ugotovili, da so sklepi 10. seje izvršeni, oziroma so dolgoročnega značaja in so v izvrševanju.

AMARA — VENDARLE NEKATERI POZITIVNI REZULTATI

Osrednja točka dnevnega reda je bila naša dejavnost v tujini in težave s katerimi se srečujemo v Iraku na projektih Amara, Ourna in P 202-d. Tovariš Karl Schwarzbartl, podpredsednik poslovodnega odbora delovne organizacije je opisal trenutni položaj glede razčiščevanja nepriznanih situacij s strani investitorja na projektu Amara. Investitor je na nekatere naše zahteve pristal, o drugih pa še potekajo pogajanja.

Ravno zaradi teh uspešnih akcij bodo tozdi do konca leta dobili dobropise, tako da jim za letošnje leto ne bo treba pokrивati tisti del izgube Amare, ki smo ga dali na razmejitev. Spomnil je tudi na to, kako pomembna je bila naša odločitev pred letom dni, da vse terjatve do Amare ustavimo, saj bi v nasprotnem, zaradi nenehnega naraščanja vrednosti dolarja izguba iz dneva v dan še rasla in ker jo pri nas prikazujemo v dinarjih bi sedaj bila še enkrat večja.

OURNA — TEŽAVE SE KOPICILJO

O projektu Ourne sta spregovorila tov. Marjan Primožič in tov. Vili Stukel iz tozda Inženiring. V decembru 1981. leta je bila podpisana pogodba za izvedbo mostu v Qurni s priključno avtocesto in križišči. Istočasno je bila podpisana tudi pogodba za izvedbo dveh manjših mostov Huwair in Fathiyah. Vrednost teh del je bila pogodbeno podpisana na nekaj manj kot 55 milijonov dolarjev. Rok za dokončanje del v Qurni je 30 mesecev, v Huwairi in Fathiyahu pa 8 mesecev. Pripravljalna dela na projektu so se začela januarja 1982. leta, vendar ne s takšnim tempom kot bi bilo treba.

Na gradbišču je trenutno zaposleno 235 proizvodnih delavcev in 51 neproizvodnih delavcev in režijcev iz Gradisa. Poleg tega so na gradbišču še prevozniki iz Tolmina, ekipa Geološkega zavoda iz Ljubljane in 17 indijskih delavcev. Glede na doseganje plana napredovanja del na gradbišču manjka okrog 50 delavcev. Na sektorju cestnih del je zasedba tehničnega kadra prešibka saj primanjkuje izkušenih vodij del in organizatorjev. Za polaganje asfalta je zadolženo Cestno podjetje iz Maribora. Mehanizacija v Qurni je v glavnem prenešana mehanizacija iz Amare in je po številčnosti zadovoljiva, neustrezna pa je starost in izrabljenost te opreme, kar povzroča zastoj in precej visoke vzdrževalne stroške.

Na projektu so lepo odprta dela na vseh mostovih, vendar žal s 6 mesečno zamudo. Dosedaj je izvedeno 835.000 kubikov nasipa, kar predstavlja 87 odstotkov predvidenega. Dela na zgornjem ustroju so normalno stekla šele septembra letos, kar pomeni 5 mesečno zamudo. S sedanjim tempom dela, ko se dnevno vgraja je okrog 630 ton asfalta, bi dela končali šele v oktobru prihodnje leto ali pozneje.

Za izvajanje del je bil narejen osnovni terminski plan ob podpisu pogodbe. Glede na težave s katerimi smo se srečevali po lastni krivdi ali krivdi investitorja je bil junija letos narejen korigiran program dokončanja del z končnim rokom zaključka del 31. oktober prihodnje leto. Zaradi občutljivega padca realizacije v treh poletnih mesecih je bila novembra narejena ponovna analiza stanja na gradbišču, ki je pokazala da je pričakovati končanje projekta v marcu 1985. leta, kar pa predstavlja več kot 25 odstotno odstopanje od osnovnega terminskega plana.

Iz diagrama planirane in dejanske realizacije del je razviden tudi velik finančni razkorak, ki bi ga bilo mogoče sanirati le z najmanj dvojno doseganje mesečno realizacijo, kar pa v sedanjem položaju gradbišče ni sposobno izvesti. Najbolj zaskrbljujoč je podatek, da je opravljenih le 36 odstotkov del za katera je bilo porabljeno že 73 odstotkov planiranega časa. Tudi stroški za material so preseženi že za 60 odstotkov, kar je zelo neugodno. Pri gorivu in energiji so dopustni stroški prekoračeni za 33 odstotkov. Vsem tem težavam so se pridružile tudi stalne težave z zagotavljanjem potrebnih deviznih sredstev in likvidnostne težave projekta tako v Jugoslaviji kot v Iraku.

Na delavskem svetu je na koncu bil izražen dvom, da v kolikor ne bomo hitro ukrepali in podvojili realizacijo ter odpravili vse ostale slabosti, med katerimi so nekatere zgoraj že omenjene, se bo projekt končal neuspešno, oz. z izgubo.

P 202-D — GRADIS NE IZPOLNJUJE SVOJIH OBVEZNOSTI

Projekt P 202-d je predstavil tov. Janez Meljo iz tozda Inženiring. Na projektu sedaj dela 4.375 delavcev, med katerimi je 15 odstotkov gradisovih, kljub temu, da bi po pogodbi mi morali na gradbišču imeti 20,4 odstotka delavcev. To pogodbeno obveznost smo s težavo izpolnjevali le nekaj mesecev.

Glede na podpisano pogodbo je rok za dokončanje del 5. junij 1984. leta, vendar je pri investitorju že bila podana zahteva za podaljšanje roka, ker je bilo opravljenih več del pri nizkih gradnjah in ker je investitor dokaj nerodno plačeval zadnje tranše, kar je seveda vplivalo na likvidnost projekta. Zadnja tranša je bila plačana januarja letos, tako da investitor projektu sedaj dolguje okrog 70 milijonov dolarjev.

Na projektu je opravljeno 84 odstotkov vseh visokogradbeniških del in 71 odstotkov del na objektih nizkih gradenj. Finančno projekt zaradi komercialnih efektov posluje pozitivno. Gradisov pogodbeni delež znaša 84 milijonov dolarjev, kar po trenutni vrednosti dolarja napram dinarju, ki pa se stalno spreminja znaša 10 milijard dinarjev, kar je če primerjamo, nekaj manj kot letni celotni prihodek v Gradisu. Že sam ta podatek kaže na razsežnost tega projekta.

SPREMEMBE

PRI OSEBNIH DOHODKIH

S 1. septembrom letos se je spremenilo razmerje med dinarskim in deviznim deležem OD na projektu 202-d in sicer tako, da naj bi se izplačevalo 70 odstotkov v dinarjih in 30 odstotkov v dolarjih. Ker je prišlo do sprememb pri plačevanju s strani iraškega investitorja se sedaj vrši tekoče izplačevanje le 30 odstotkov dinarskega deleža.

Izplačilo nadaljnjih 40 odstotkov dinarskega deleža in 30 odstotkov v dolarjih se zadrži za 6 mesecev od dneva zapadlosti izplačila, s tem, da se obrsti za ta čas ne priznavajo in ne obračunavajo.

OSTALA PROBLEMATIKA

Delavski svet je na osnovi predhodnih soglasij delavskih svetov tozdom sprejel Samoupravni sporazum o dolgoročnem poslovno tehničnem sodelovanju med Gradisom in Jelovico iz Škofje Loke.

Na delavskem svetu ni bil sprejet Samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev in o medsebojnih odnosih na P 202-d v Iraku, ker ga nista sprejela tozda OGP in Biro za projektiranje Ljubljana, tozda Železokrivnica pa o omenjenem sasu ni odločal.

Delegati delavskega sveta so vzeli na

znanje poročilo komisije za izvedbo javnega razpisa za imenovanje direktorja tozda Inženiring. Komisija je ugotovila, da edini kandidat, ki se je na razpis javil ne izpolnjuje zahtevanih razpisnih pogojev in da je razpisni postopek končan.

Sprejeta je bila tudi nova višina prejemkov iz materialnih stroškov, ki veljajo od 1. decembra dalje. Novo višino dnevnic, stroškov prenočevanja, nadomestil za ločeno življenje, kilometrin, terenskega dodatka itd. objavljamo posebej.

Delavski svet je tudi sprejel predlog Sasa o pravicah in dolžnostih delavcev v delovnih enotah v tujini (Posebni del) — DE Frankfurt, kateri se bo sprejemal na referendumih v tozdi in delovnih skupnostih. Ravno tako je delavski svet določil predlog Sasa o združevanju sredstev in dela za nabavo gradbene mehanizacije in opreme v tozdu SPO. Omenjeni sas naj bi do konca januarja prihodnjega leta sprejeli delavski sveti tozdom.

Delavski svet delovne organizacije je priporočil delavskim svetom tozdom, da osvojijo enotni delovni čas v Gradisu za leto 1984 in na koncu potrdil popisne komisije za združena sredstva.

Cveto Pavlin

Gradimo obalo za premog

Po uspešno zgrajeni obali za kontejnerje v Luki Koper, ki je bila septembra lani predana investitorju mesec dni pred rokom je naš tozda CE Koper spomlad začel med Ankaranom in Koproj graditi novo obalo, ki bo namenjena raztovoru premoga. Gradnja obale za premog poteka po že znani tehnologiji, ki smo jo uporabili že pri gradnji ostalih obal pred tem.

Obalna konstrukcija je zasnovana kot armiranobetonska branasta konstrukcija polmontažnega tipa temeljena na jeklenih cevnih kolih. V sklopu konstrukcije sta dodana še platoja za trafo postajo ter presipno

postajo za premog. Temeljenje objekta je izvršeno z jeklenimi koli profila 812 milimetrov v globino do 28 metrov. Vertikalni koli služijo prenosu tlačnih sil, za prevzem horizontalnih sil pa se zabijajo poševni koli zabiti v naklonu 2:1. Na objektu bo urejena tudi katodna zaščita.

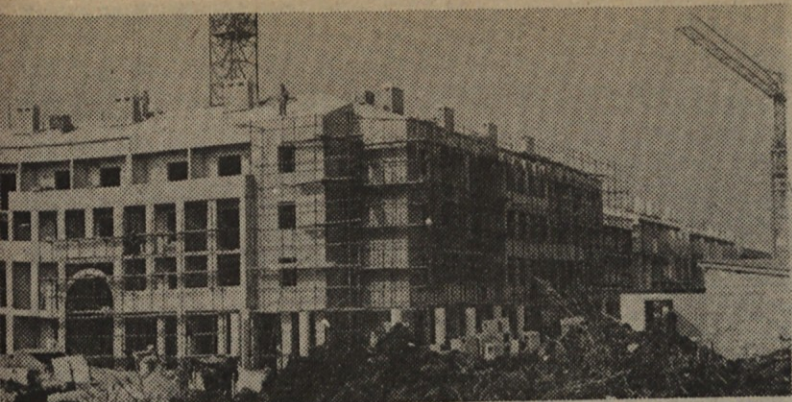
Dolžina obale za premog je 201 meter in širina 22 metrov, kar bo omogočalo, glede na globino morja v tem delu koprškega zaliva pristanje ladjam nosilnosti do 80.000 BRT. Delo poteka v skladu s terminskim planom gradnje.

Besedilo in slika:

Cveto Pavlin

Obala za premog bo dolga 201 meter

Prva faza izgradnje turističnega naselja Mareda pri Novigradu bo zaključena pred prihodno turistično sezono

Tozda Koper in Ljubljana združeno

Mareda — turistično naselje pri Novigradu

V okvirju poslovnega združenja Evroturist iz Poreča gradita dva naša tozda GE Koper in GE Ljubljana nedaleč od Novigrada novo turistično-stanovanjsko naselje Mareda. Poleg Gradisa Maredo gradijo tudi ostale članice Evroturista in sicer SGP Pionir iz Novega mesta, GP Jože Šuran iz Poreča in Monter iz Reke, ki izvaja inštalacijska dela.

Začetek del v Maredi je bil februarja letos, ko sta začela delati Pionir in J. Šuran. GE Koper je začel delati aprila, GE Ljubljana pa maja. Rok za končanje gradnje je marec prihodnje leto, ko mora biti končana tudi zunanja ureditev in dovozne ceste.

Turistično-stanovanjski kompleks Mareda se gradi v treh fazah oz. conah. Sedaj je v gradnji cona C v kateri je največ stanovanjskih objektov. V drugih dveh conah, ki prideta na vrsto kasneje pa je poleg stanovanjskih objektov večina in-

frastrukture in ostalih spremljajočih objektov, kot so: trgovine, manjši gostinski lokali, pošta, objekti za rekreacijo itd.

V coni C prevladujejo višji stanovanjski objekti in bungalovi. Gradi se 9 visokih stanovanjskih objektov, od katerih gradi tozda Koper 2, tozda Ljubljana 3, preostale 4 pa SGP Pionir. Bungalove gradijo vse tri že omenjene gradbene delovne organizacije.

V Maredi stanujejo naši delavci v delavskem naselju, kjer se tudi hranijo. Organizirana je malica in kosilo, večerjo pa si delavci preskrbijo sami. Malico in kosilo vozijo iz Umaga. Delavci pripominjajo, da je hrana zelo draga, ker je Mareda turistični kraj, kar še posebej velja za čas turistične sezone, ko je vse zelo drago.

Besedilo in slika:
Cveto Pavlin

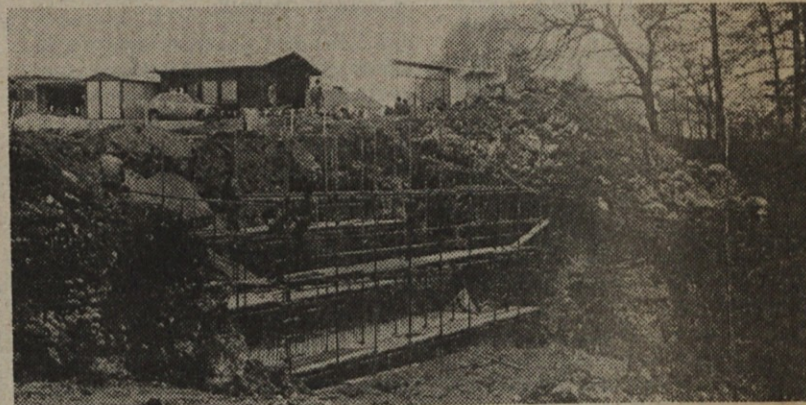
Na avtocesti Predor Karavanke-Bregana odsek Naklo—Ljubljana gradijo delavci našega tozda GE Jesenice nedaleč od Kranja most čez Kokro. Projekt za most je bil narejen v našem Biroju za projektiranje Maribor pod vodstvom odgovornega projektanta Petra Kristaniča. Ker se bo tisti del avtoceste, ki poteka od Ljubljane do Kranja gradil kot štiripasovnica, od Kranja do Naklega pa kot dvopasovnica bo tudi ta most zgrajen za dvopasovnico.

Posebnost tega mostu je v tem da bo narejen z dosedaj največjim prednapetim prostoležečim nosilcem v Jugoslaviji, dolgim 50 metrov. Polje predstavlja pet prednapetih

nosilcev, ki so medsebojno povezani s prednapetimi prečniki da tvorijo sistem brane.

Širina vozišča znaša 2 x 3,75 metra. Ob obeh voziščih je hodnik širok 0,7 metra. Celotna širina mostu je 12,10 metra, dolžina pa kot je že omenjeno 50 metrov. Kanjon Kokre je na tem mestu globok 15 metrov. Takoj po začetku del, to je 4. oktobra letos so bile na desnem bregu Kokre izvedene sanacije globokih zajed z betonskimi plombami in kontaktnimi injekcijami. Sedaj se pripravljata temelja obeh obrežnih opornikov. Most naj bi bil zgrajen aprila prihodnje leto.

Besedilo in slika:
Cveto Pavlin

Priprave levega brežnega opornika za most čez Kokro na avtocesti Ljubljana—Naklo

Srečanje jeseniških upokojencev

Kot vsako leto je tudi letos tozda GE Jesenice organiziral srečanje

svojih upokojencev, ki je bilo nadvse prijetno. Škoda je le, da se srečanja niso udeležili vsi vabljeni upokojenci. Tudi letos smo si ogledali dve naši gradbišči in sicer gradbišče stanovanjskih blokov na Planini ter lepo novo halo za tovarno Planika, oboje v Kranju.

Upokojenci smo se zbrali na sežu tozda na Jesenicah. Sprejeli so nas Viljem Zrim — predsednik delavskega sveta, Jože Bertonec — pomočnik direktorja ter Jelka Svetina — vodja splošne in kadrovske službe. Vsi skupaj smo se nato, dobro razpoloženi odpeljali v Kranj.

V Kranju nas je na gradbišču počakal direktor tozda tov. Božidar Lukač in nas kljub delovnim obveznostim in veliki obremenjenosti pozdravil in počastil s svojo prisotnostjo do zaključka našega srečanja.

V imenu upokojencev se tozdu Jesenice zahvaljujem za to prijetno srečanje in vsem želim srečno in uspešno polno novo leto 1984.

Štefan Šneberger

Ljuba Tarman

Da bi se bolje spoznali

Oto Fartek — Delavec delavcu naj bo človek človeku

Vztrajno se je branil pogovora, češ da bi ne bil rad v »šabloni«. Potem se je Oto Fartek nasmehnil, rekoč naj ne preišlujem preveč o njegovih besedah, ker je pač tudi življenje v šabloni. Tako sem hitro ugotovil, da se mu je ta beseda nadvse priljubila.

Ko sva prebila začetni led in ko naju je minila obojestranska trema, sva se pogovarjala sproščeno brez kakšnih posebnih razmišljanj, brez misli, da bom spraševal.

O sebi, pove, da se je najprej izučil za zidarja pri vojnem gradbenem podjetju Iskra, v Murški Soboti. Kot vajenec je delal na raznih gradbiščih širom države, največ in najdalj časa pa v Foči v SR BiH.

Nato ga je življenjska pot pripeljala v Ljubljano v GIP Gradis. V Gradisu že dela vrsto let, ali točneje

29 let. Kaj je tisto, kar ga je priklenilo na ta kolektiv? Spoznanje in ugotovitev, da je prišel v zdrav in homogen kolektiv, v katerem bo zaključil svojo gradbeno dejavnost, kar pomeni, da se bo v Gradisu tudi upokojil.

V sproščnem dialogu vzem od njega, da je ljubitelj navtičnega turizma in da nadvse ljubi prostrana morja. V ta namen si je kupil motorni čoln in ko je na dopustu ob morju, si privoščil neskončno dolgo potepanje po zalivih našega morja. Bil je že domala na vseh obalah našega Jadrana.

Zato leto za letom z družino preživi večji del letnega dopusta ob morju, kjer najde zadostitev in sprostitvev po trudapolnem delu. Rad tudi kolesari, smuča in vozi avto. Skratka živi življenje, ki njemu

najbolj ustreza. Prsil sem ga naj mi zaupa, kaj mu je prineslo to leto, ki se nagiba h koncu. Ob tem se je globoko zamislil in kar malce ironičen izraz je dobil njegov obraz, ko je dejal: »To leto mi je prineslo tisto, česar pred 10. leti nisem pričakoval. Bolje smo živeli, kot bi smeli! Porabiti več kot imamo, tega se bomo morali odvaditi in živeti bolj realno. Sprašujem se, kdo je kriv, da iz leta v leto čas hitreje »beži«. Vse se odvija s tako naglico, da se marsičesa še dobro ne zaveš, pa je že mimo. Ne le v službi, tudi v osebnem življenju.

Srečen bi bil, če bi tudi v našem delovnem okolju na delavca gledali kot na človeka, ne pa kot na avtomat, da bi bil tudi delavec delavcu vedno — človek človeku...

Podeljena so priznanja v tozdu GE Jesenice

Tudi letos smo v tozdu GE Jesenice podelili pet nagrad najzaslužnejšim našim delavcem. Pri izboru kandidatov so bili upoštevani naslednji kriteriji: produktivnost, kvaliteta dela, disciplina, pripadnost Gradisu in delovna doba. Nagrade so bile podeljene 23. novembra na seji delavskega sveta tozda. Letošnji dobitniki so:

Cilka BALOH se je zaposlila v tozdu GE Jesenice 31. 10. 1949 kot kurirka. Od leta 1955 je opravljala dela v kadrovski službi. Tov. Balohova opravlja svoje delo vsa leta zelo vestno in natančno in ji ni žal časa, kadar je potrebno zaradi kratko postavljenih rokov kakšno delo opraviti v popoldanskem času.

Ni ji žal prostega časa za treniranje, da lahko naš tozd kot tudi delovno organizacijo zelo uspešno zastopa na raznih športnih tekmovanjih. S svojim zgledom, delovno vneto in rezultati svojega dela predstavlja primer delavca, ki se žrtvuje za delovno sredino in vzor, po katerem bi se morali Gradisovi delavci zgledovati.

Safet HRVANOVIČ, roj. 11. 5. 1939, je dolgoletni gradisov zidar, ki je svoje sposobnosti razvijal ob delu in jih kot inštruktor vajencev z uspehom prenašal na mladi rod. Skrbi za njihovo vzgojo in jih navaja, da dela opravljajo resno in natančno.

Kot zidar in nato kot inštruktor vajencev je delal na raznih gradbiščih tozda in sicer: samski dom, Samišče, Izolirka Jesenice, Garaže Jesenice, Hoteli Portorož, Belško Polje, Škofja Loka, Sava Kranj, Hotel Kompas Bled, Šolski center Tolmin, Cementarna Anhovo, Planina Kranj, Medicina dela Kranj, Slovenijales Ljubljana, Žirovski vrh.

Dedek, jaz in moja mama

Anton Žalig, iz Vel. Varnice št. 9 pošta Zg. Leskovec pri Ptuj, nam piše takole:

Javim se vam malo za zamudo, ker sem se preselil k staremu očetu in tukaj živimo. Dedek, jaz in moja mama. Zelo me veseli, da nas želite sprejeti v svojo družbo. Tak človek, ki je bil vedno prikrajšan za življenje, kot sem jaz, si res želim družbe. Do danes še nisem imel možnosti, da bi se vključil v družbo prijateljev in prijateljic. Vsepoposod sem zapostavljen in manjvreden. Upam, da

Miloš LETIČ je v tozdu od 1972. leta, ko je začel delati kot KV zidar. Od leta 1980 dela kot VK zidar — skupinovodja. Kot dober skupinovodja dosega odlične rezultate pri opaženju z Outinor opaži. Na tako dobre rezultate vpliva tudi njegova natančnost pri delu. Kako vesten je delavec govori tudi to, da se večkrat odreče tudi kosilu, samo da bi betonaža pri Outinorju potekala tako kot si sam želi, to je kvalitetno in hitro.

S svojim odnosom do dela je vzor ostalim delavcem, predvsem mlajšim. Vsi mlajši delavci, ki so delali v njegovi skupini, so se razvili v dobre delavce in mojstre.

Je skromen gradbeni delavec, ki izpolnjuje zadane mu naloge resno, natančno, pri tem pa ne poudarja samega sebe, temveč skuša s svojim delom motivirati delovne tovariše, da bi dosegli čimboljše delovne uspehe. Kot dolgoletni Gradisov delavec je delal na raznih gradbiščih tozda: IBM Železarna Jesenice, Creina Kranj, Hoteli Portorož, Hrenovica — Železarna Jesenice, Most Hrušica, Žirovski vrh.

Alojz LUKŠA je prišel kot vajenec v Gradis 1966. leta. Z velikim trudom si je pridobil naziv VK tesarja — skupinovodje, od leta 1976 pa dela kot delovodja. Za uspehe specializirane tesarske skupine ima največ zaslug ravno tov. Lukša. Pri delu, te skupine se v veliki meri odraža znanje, strokovnost, disciplina in delovne izkušnje tovariša Alojza Lukše.

S svojo skupino je vedno pripravljen priti na katero koli gradbišče, pa kljub temu, če je to na prosti dan ali praznik. Vedno se zaveda svoje odgovornosti in gleda na potrebe tozda.

Jelka Svetina

mi boste vi pomagali, da bom prišel na boljše pot življenja. Čeprav za fizično delo nisem več tako sposoben, kot sem bil pred nezgodo. Jaz sem bil kvalificiran zidar, delo je bilo moje največje veselje. Delal sem nešteto nadur in to mi je najhujše, da ne morem več delati s svojimi sodelavci. Je pač tako, da se moram sprijazniti z usodo življenja, drugače bi obupal.

Vse vas lepo pozdravlja

Tone Žalig

Na prvi seji koordinacije aktivov invalidov Gradisa je spregovoril njen predsednik tov. Jože Sintič iz Kovinskih obratov Ljubljana (tretji z leve)

Ustanovljen je koordinacijski odbor aktivov invalidov

Akcija ustanavljanja aktivov invalidov je dosegla sklepno točko dne 23. 11. 1983, ko je bil v Gradisu konstituiran Koordinacijski odbor aktivov invalidov, ki vključuje vse tozde (razen tozda LIO Škofja Loka, ki le-tega še ni ustanovil).

Za predsednika Koordinacijskega odbora je bil izvoljen tov. Jože Sintič predsednik aktiva invalidov tozda Kovinski obrati Ljubljana, za namestnika predsednika tov. Silvester Škerget-predsednik aktiva invalidov tozda GE Maribor, za tajnika tov. Štefan Vidovič, predsednik aktiva invalidov tozda GE Celje. Ostali člani Koordinacijskega odbora so še: tov. Štefan Šneberger tozde GE Ljubljana okolica, tov. Srečko Strajnar tozde GE Jesenice, tov. Kristjan Helbl tozde GE Ravne na Koroškem, tov. Lovro Vinter tozde GE Gradnje Ptuj in tov. Silvester Škerget predstavnik tozdov mariborskega področja.

Seje odbora so se poleg predstavnikov aktivov invalidov udeležili še nekateri vodje kadrovske službe, RIS-a, socialne službe in Konference OOSZ Gradisa.

Vabljeni in prisotni sta bila predsednik Zveze društev invalidov SR Slovenije tov. Ivan Japelj, ki je povdaril pravilnost in pomen tovrstne organiziranosti invalidov, kot je v Gradisu, ter tov. Ivan Pušnik-predsednik Društva invalidov Ljubljana Moste-Polje.

Koordinacijski odbor aktivov invalidov je konstituiran v času, ko je prišlo do pomembnih sprememb na področju invalidske zakonodaje in ko je pred vsemi tozdi in celotno delovno organizacijo velika naloga, ne le uskladiti vse samoupravne

splošne akte z novimi zakonskimi določili, temveč tudi drugače vsebinsko pristopiti k bolj organiziranemu ter enotnejšemu razreševanju vprašanj, ki zadevajo varstvo invalidov.

Da bi najhitreje in direktno seznanili tako predsednike aktivov invalidov, kot vodje, kadrovske in drugih strokovnih služb, ki bodo morali sodelovati pri vsebinskem oblikovanju samoupravnih splošnih aktov, je socialna služba ob tej priložnosti povabila strokovnega sodelavca Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS tov. Martina Casarja, da poda obrazložitev s področja nove zakonodaje, ki jo predstavlja Zvezni zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, Republiški zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter Statut Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ti predpisi so posledica usklajevanja z ustavo in Zakonom o združenem delu. Obširneje in konkretnije je tov. Martin Časar obrazložil predvsem novo definicijo invalidnosti.

Vsi prisotni so imeli možnost, ki so jo tudi izkoristili, da strokovnjaku postavijo povsem konkretna vprašanja, ki zadevajo samo jedro invalidske problematike v tozdih. Zlasti na obrazložitev nove definicije glede pojma invalidnosti je bilo vrsto pripomb, saj so prisotni menili, da so nekatera tolmačenja s tem v zvezi zelo neživljenjska.

Na tem prvem sestanku koordinacijskega odbora so bili sprejeti nekateri zaključki, ki jih bo strokovna služba posredovala vsem tozdom.

M. P.

Rekreativno preventivno zdravljenje v Čatežu

Nedaleč od Brežic, 5 km proti Zagrebu, leži zdraviliški kompleks TERME—ČATEŽ, prijetne za oddih in zdravljenje revmatskih bolezni. Indikacijsko področje, ki pokriva ves spekter revmatoloških bolezni in okvar lokomotornih organov, samo dopolnjuje široke možnosti novih zdraviliških objektov.

V Čatežu je bil letos drugič organiziran rekreativni oddih naših delavcev, katerega so v sodelovanju z organizacijami ZS Gradisa, pripravile kadrovske socialne službe, s pomočjo aktiva delovnih invalidov in zdravstvene službe obratne ambulante Gradis. V času od 2. —12. novembra je bil v Termah Čatež organiziran medicinski programirani aktivni oddih (MPAO) 63. delavcev iz tozdov Gradisa.

Po uvodnem zboru udeležencev prvega dne, je sledila razporeditev in namestitvev po hotelskih sobah. Sledil je obvezen sistematični zdravniški pregled pod vodstvom

revmatologa dr. Antona Franoviča, z namenom, da se indicira zdravstveno stanje posameznika in se ga razvrsti v posamezne skupine za vadbo (A, B, C). Vsaka skupina je štela okrog 15 delavcev, ki so izvajali poseben program, prilagojen prihofizičnim sposobnostim udeležencev MPAO. Deset dnevni preventivni paket je vseboval naslednje aktivnosti: dva zdravstvena pregleda, začetni-končni ter tri do štiri usluge dnevno po priporočilu zdravnika specialista (podvodna masaža, obsevanje z infra rdečimi žarki, ročna masaža, savna itd.), neomejeno uporabo vseh bazenov in penzijske usluge, vključno z dietično prehrano.

Program rekreacije je bil izvajan pod strokovnim vodstvom vaditelja tov. Dalibora Fackoviča, s katerim smo bili v celoti zadovoljni. Discipline: tek, hoja v naravi, telovadba, igranje mini folfa, balinanje, pikado, kopanje v bazenu in namizni tenis.

Delalo se je tri ure dopoldan in dve uri v popoldanskem terminu. Vsak program se je zaključil z obveznim enournim kopanjem, bodisi v dopoldanskem ali popoldanskem času. Za popestritev programa v večernih urah, je poskrbel Kostanjeviški oktet z narodnimi vižami iz domačih logov ter kulturno umetniško skupino Antona Umeka iz Boštanja pri Sevnici s plesi in šegami s področja Dolenske in Bele krajine. Bile so še druge možnosti večernega programa zabavnih aktivnosti.

Za poživitev rekreativnega oddiha nam je organizator Emona hoteli, tozd Terme Čatež priredil krajši, vendar napozabni izlet v bližnji grad Mokrice, priljubljeno izletniško točko s hotelom, restavracijo in parkom, ki je namenjen predvsem konjeniški športu. Ogleдали smo si konjušnico v neposredni bližini gradu Mokrice in parado s predstavitvijo konj na dvorišču hlevov. Na majhnem hipodromu nam je joker

prikazal nekaj jahalnih veččin na najboljšem konju, prisotni smo občudovali smelost in eleganco jahalnega športa.

Na koncu 10-dnevnega programa je sledila zaključna slovesnost s podelitvijo diplom vsem udeležencem medicinsko programiranega aktivnega oddiha.

Predsednik IO aktiva delovnih invalidov za tozde ljubljanskega področja se je v imenu Gradisa in aktiva delovnih invalidov zahvalil za iskreno sodelovanje z upanjem, da se še kdaj srečamo v nepozabnih Čateških Termah. Tov. Lonka Majcenovič iz tozda Nizke gradnje Mari bor, je voditeljem skupin v znak pozornosti izročila lična darilca in šopke cvetja. Sledil je kratek šaljev program s kvizom in tekmovanjem v raznih spretnostnih igrarh.

Sklenili smo nove prijateljske stike in vezi z delavci drugih naših tozdov, zato je bilo slovo zares težko, a vendar pristrčno.

Stefan Šneberger

Tretje življenjsko obdobje

Upokojenci pozdravljajo ustanovitev aktiva upokojencev Gradisa (AUG)

Na 4. seji iniciativnega odbora za ustanovitev AKTIVA UPKOJENCEV GRADISA smo analizirali dosepele vprašalne pole in pripombe posameznikov. Iz njih veje splošna želja, da aktiv AUG čimprej zaživi. Z upokojitvijo naj se vezi z Gradisom ne pretrgajo, temveč le poglobljajo. Zanimajo jih gospodarjenje, uspehi, dosežki na področju uvajanja nove tehnologije, samoupravljanje, delo sindikata, skratka vse kar se dogaja v Gradisu. Nekateri se pritožujejo, da so popolnoma odpisani, saj jih TOZD-i nikoli ne kličejo na srečanja, niti ne prejemaajo Gradisovega vestnika, pravijo. »saj bi ga plačali, pa nam ga ne dajo«.

Velika večina naših dolgoletnih sodelavcev je starih od 60 do 80 in več let. Že zaradi visoke starosti so bolezni skoraj neizogibne, zlasti, če pomislimo, da so bili kot gradbeni delavci ves čas izpostavljeni vsem vremenskim nepravilnostim, povojnemu tempu dela in takrat še nepopolni mehanizaciji, ali bolje rečeno — mehanizacije sploh ni bilo. Zato ni slučaj, da je njihov zdravje načeto. V rubriki »zdravje in počutje« so našete vse vrste bolezni in operacije: pljuč, srčnih zaklopk, rak, kap, infarkt, revma, hrbtenica, vnetje sklepov itd. Za marsikoga pa je najhujša samota — to je nekaj strašnega, pravi upokojenec iz Ljubljane.

Čeprav je jasno, da bo na starost odpadlo vedno več našega življenja, je komaj koga najti, ki bi pomislil na starost, ko je še mlajši. Toda čas teče neusmiljeno dalje. Biti upokojenec, pomeni veliko prostega časa, ki ga je potrebno aktivno izkoristiti. Na tem področju nas čaka še veliko dela. Spoznanje, kako naj človek koristno izrabi leta svoje starosti je pomembnejše, kot marsikatera zdravila.

Za marsikaterega od naših bivših članov, pa je to že prepozno. Med nje štejemo tudi večino delovnih invalidov. Mnogi so ostali sami, nimajo potrebne nege in pomoči. Nekateri so tudi v domovih za upokojence. Le ti so še bolj želijo stikov s podjetjem, obiskov. Le teh pa ni in ni. Drugo problematično stanje je višina pokojnine. V povprečju se te sučejo od 6000 do 10.000 din. Skoraj 40% upokojencev potrebuje pomoč. Nekateri mlajši invalidski upokojenci pa prošijo za pomoč v obliki štipendiranja in zaposlovanja svojih otrok.

Se in še bi lahko naštevali želje in potrebe naših upokojencev, ki od ustanovitve aktiva upokojencev Gradisa mnogo pričakujejo.

Ob zaključku se v imenu iniciativnega odbora AUG zahvaljujemo direktorju TOZD KO Ljubljana tov. Repšetu za topel in pristrčen sprejem.

L. C.

Marjan Golc — 50-letnik

Med najstarejšimi delavci tozda GE Jesenice je vsekakor **Marjan Golc**, ki je pri Gradisu od 3. aprila 1951. Ob njegovem jubileju, 50-letnici sem ga obiskal na gradbišču stanovanjske soseske Planina v Kranju, kjer sedaj dela. Pokramljala sva o njegovih prvih začetkih, o številnih gradbiščih kjer je delal, o Gradisu danes in še marsičem.

V Gradisu se je zaposlil leta 1951 na gradbišču hidroelektrarne Medvode, kjer je kot zidar delal dve leti in pol. Pred prihodom v Gradis pa je kratek čas delal v Okrajnem gradbenem podjetju Ljubljana okolica, kjer je tudi končal prvi letnik delovodske šole, katero je po prihodu v Gradis končal in začel že leta 1953 delati kot delovodja, tako da sedaj delovodska posla opravlja že 30 let.

»Iz gradbišča HE Medvode sem šel na odslužitev vojaškega roka« je dejal tovariš Golc in hitro dodal: »Ko sem se vrnil od vojakov sem šel na avtocesto Ljubljana—Zagreb odsek pri Grosupljem Perovo—Peč. Na Obali sem ostal do jeseni 1959. leta.«

Pot gradbenika je Marjana Golca potem pripeljala v Kranj, kjer je do leta 1965 gradil Merkur in kranjsko Savo. Potem pa so ga delovne dolžnosti ponovno odpe-

ljale za pet let v Koper. Sodeloval je pri gradnji skladišč v Luki, stanovanjskega naselja Olmo in Salara, pekarni Bertoki, poslovnega objekta za Elektro Gorico itd.

Iz Kopra se je ponovno vrnil v Kranj, kjer je stalno več ali manj delal, vmes pa je bil v Anhovem, Rudniku urana Žirovski vrh, v Sovodnju, kjer smo delali Termoplast itd.

Vprašal sem ga, kakšni so bili pogoji dela takrat in danes pa je dejal: »Pogoji dela so bili leta nazaj zelo težki. Nismo imeli dovolj strojev in ostale mehanizacije, tako da je bilo bistveno več ročnega dela. Delali pa smo kljub temu kvalitetno in v dogovorjenih rokih. Velik problem je bila nastanitev, saj smo dostikrat stanovali, za današnje razmere v nemogočih pogojih.«

Na koncu pa je pripomnil še tole: »Prijateljstva pa je bilo takrat veliko več kot ga je sedaj. Živeli smo bolj skupno življenje, danes pa je vsak bolj sam zase in se za sodelavca ne zanima kaj dosti.«

V najlepšem spominu mu je ostalo delo na hidroelektrarni Medvode in v Koprju. Zaželel sem mu še veliko uspešno končanih objektov, predvsem pa osebnega zadovoljstva in zdravja.

Cveto Pavlin

Nogometaši GE Maribor, prvaki sindikalne lige

V sindikalni nogometni ligi, ki se že vrsto let organizira v Mariboru uspešno sodeluje tudi nogometno moštvo Gradisa, ki ga sestavljajo povečini delavci tozda GE Maribor in nekateri igralci Kovinskih obratov Maribor. Moštvo je lani osvojilo prvo mesto v C skupini ter se uvrstilo v višji rang, to je B skupino. Zahvaljujoč njihovu vodji, tovarišu Sokolu Šalji, ki jih že vsa ta leta uspešno vodi, so letos tudi v B skupini premočno osvojili prvo mesto in se uvrstili v A skupino, ki je v tem rangu najkvalitetnejša in v kateri se bodo prvič pomerili prihodnje leto. Ravno nogometaši GE Maribora so vsa leta med najboljšimi moštvi tudi na gradisovih športnih igrah.

Nekdanjega aktivnega nogometaša in sedaj trenerja moštva GE

Maribor tovariša Šaljo sem zatekel na delovnem mestu na Studencih v Mariboru. Malo sva pokramljala o njegovi nogometni aktivnosti in moštvu, ki ga tako uspešno vodi.

Kako uspevaš sestaviti ekipo, saj je v njej večina gradbenikov, kar pomeni terenskih delavcev?

»Vsa leta nazaj smo imeli precej velike težave z igralci, saj je moštvo sestavljeno iz igralcev, ki delajo na različnih gradbiščih in jih je zato dostikrat težko dobiti. Pomagali smo si na ta način, da smo v ekipo povabili tudi dva delavca Kovinskih obratov Maribor, tako da sedaj imamo precej kvalitetno in izenačeno moštvo.«

Kako je potekal vaš pohod v A skupino mariborske sindikalne nogometne lige?

»Lansko leto smo dosegli svoj cilj s tem da smo se uvrstili v B skupino. Takšnega uspeha seveda ne bi mogli doseči brez razumevanja vodstva našega tozda, ki nam je pomagalo pri naši aktivnosti. Zato je vsa naša aktivnost bila izven delovnega časa, razen nekaj izjem, ko smo morali koristiti tudi delovni čas. V moštvu je večina vajencev, tako da zaradi naše aktivnosti delo ne trpi.«

Kaj pričakujete od nastopa v A skupini prihodnje leto?

»Letos smo dokaj suvereno osvojili prvo mesto v B skupini, saj je končni vrstni red bil tak:

1. Gradis — 27 točk
2. Metalna — 20 točk
3. Karoserist — 20 točk
4. MTT — 19 točk itd.

Menim, da smo sposobni tudi v A skupini dosegati dobre rezultate in

se boriti celo za sam vrh razpredelnice, seveda v primeru, da bi tudi spomladi nastopili v takšni postavi, kot smo igrali in zmagovali dosedaj.«

Kakšne so vaše želje v letu 1984?

»Želim si da bi tudi v prihodnjem letu uspešno nastopali v A skupini

sindikalne lige v Mariboru ter da bi tudi v drugih gradisovih tozdih športniki sledili našemu primeru in dosegali podobne rezultate.«

Besedilo: Josip Humeč
Slika: F. Štromajer

Srečanje upokojujencev tozda GE Ljubljana

Kot vsako leto smo se tudi letos upokojujenci tozda GE Ljubljana, odzvali povabilu sindikalne organizacije, da se 2. decembra 1983. leta udeležimo tovariškega srečanja upokojujencev. V svežem jesenskem jutru smo se zbrali v avli delovne skupnosti skupnih služb na Šmartinski cesti 134 a, od koder smo se odpeljali z avtobusom na ogled novih upravnih in delovnih prostorov na Letališki cesti.

Ob prihodu nas je prisrčno pozdravil tehnični pomočnik direktorja tov. Alojz Kepic. V daljšem izčrpnem izvajanju nam je obrazložil stanje v temeljni organizaciji. Poročal nam je o uspehih in težavah, s katerimi se srečuje celoten kolektiv.

Po prijetnem pomenku z našimi prijatelji na upravi in v delavnicah Kovinskih obratov smo si ogledali kompleks, ki je bil zgrajen v zadnjem času. Prijetno smo bili preseñeni nad tako udobnimi prostori in delavnicami, ki so lahko v poncu celotnemu kolektivu Gradisa.

Poslovali smo se od naših gostiteljev in se odpeljali na zadnji del našega srečanja v hotel Bellevue. Zadnje ure srečanja so potekale v prijetnem vzdušju in v obujanju spominov na čas, ko smo bili še aktivni. Ker nas je čas že preganjal, smo se poslavljali z iskreno željo, da bi se taka srečanja še nadaljevala. Ob koncu je iz naših starih in hripavih grl zadonela lepa slovenska pesem in tako smo zaključili naše vsakoletno srečanje.

Ob koncu se v imenu naših upokojujencev, kakor tudi v svojem imenu, prav prisrčno zahvaljujem tov. Kepicu za prisrčno dobrodošlico in za izčrpano poročilo o stanju v naši temeljni organizaciji. Posebno zahvalo smo dolžni sindikalni organizaciji in njenemu predstavniku tov. Golnarju za tako prisrčen sprejem in tako sijajno izvedeno celotno organizacijo našega srečanja. Hvala vam tovariši.

Alojz Turel

Šalja Sokol

Razpis

Smučarskih tečajev Gradisa v letu 1984

Za leto 1984 je komisija za šport in rekreacijo, ki deluje pri Konferenci OOOZS GIP Gradis vnesla v svoj plan in program dela organizacijo smučarskih tečajev za naše delavce in njihove družinske člane. Glede na lanskoletno izkušnje, ko smo videli, da je interes za te oblike športno-rekreativne dejavnosti med zaposlenimi izredno velik, smo se odločili, da jih letošnje leto razširimo in popestrimo.

Organizirali bomo začetne in nadaljevalne tečaje, poleg teh pa v popoldanskem času tečaje in izpopolnjevanje smučarskega teka, kajti tereni v okolici Gozd Martuljka in Kranjske gore so idealni za začetnike in izkušene smučarje-tekače.

Letošnjo zimo bomo organizirali:

I. Tečaj bo organiziran v času

zimskih šolskih počitnic za delavce z otroci od 9. 1. 84 do 15. 1. 84 v Gozd Martuljku (Kranjska gora), hotel Špik (za 55 oseb). Za ta tečaj smo omejili starostno strukturo za otroke, od 6. leta starosti dalje.

II. Tečaj bo organiziran prav tako v času zimskih šolskih počitnic za delavce z otroci iz tozda mariborskega bazena, od 16. 1. do 22. 1. 1984, na smučiščih mariborskega Pohorja (za 50 oseb). Tudi tu smo omejili starostno strukturo otrok, od 6. leta dalje, tečajniki pa se bodo vsako jutro peljali na smučišče, kjer bodo imeli organizirano šolo smučanja (po dogovoru) in se potem vračali domov.

III. V letošnjem letu smo se v Gradisu odločili, da bomo organizirali smučanje v ČSSR na podlagi dolgoletne izmenjave med delovno organizacijo Byto-

stav iz Ostrave in našo delovno organizacijo. V njihovem zimsko-športnem središču Jesenik-Detrichov, kjer imajo svoj počitniški dom, bomo od 15. 2. do 24. 2. 1984 organizirali smučanje za 45 oseb. Za to obliko izmenjave nam ne bo potrebno plačati depozita ob prehodu čez mejo, vse ostale informacije s točnimi pogoji in finančnimi zneski pa bomo posredovali naknadno. Okvirno lahko omenimo, da se bo cena kompletnega aranžmaja gibala (za 10-dnevno smučanje) od 10.000 do 11.000.-din.

IV. Tečaj bomo organizirali za zaposlene in njihove družinske člane, brez otrok, in sicer od 6. 2. do 12. 2. 1984 v Gozd Martuljku (Kranjska gora), hotel Špik (za 60 oseb).

Za vse tečaje se lahko prijavi popolni začetniki do izkušenih smučarjev, kajti tudi takim bomo nudili ustrezno izpopolnjevanje tehnike alpskega smučanja.

Finančno bo organizacijo tečajev, to je stroške učiteljev in

vaditeljev ter potrebnih ustreznih rekvizitov, krila Konferenca OOOZS GIP Gradis. Za kritje stroškov žičnice delavcem in njihovim otrokom pa naj bi 50% sredstev participirale njihove OOOZS na predlog Konference OOOZS GIP Gradis, kakor tudi njene komisije za šport in rekreacijo. Tako bi udeleženci plačali pensionske stroške v hotelu in 50% stroškov žičnic in prevoza.

Pensionski stroški v hotelu Špik za leto 1983 so naslednji:

- 1) 6 polnih pensionov za odrasle — 4.500.-din,
- 2) 6 polnih pensionov za otroke do 10 let — 3.300.-din.

Vse zainteresirane delavce obveščamo, da se lahko prijavijo za tečaje in smučanje v ČSSR pri organizatorju šport. rekreacije Alojzu Polajnarju, GIP GRADIS DSSS — KSS, Šmartinska 134-a, Ljubljana, telefon: 441-422.

Ob prijavi bo treba plačati 1.500 din akontacije na osebo.

L. Polajnar

Gradis drugi na sedmem peteroboju

Ob počastitvi 29. novembra, dneva republike so se delavci Emone, Interevropa, Blagovno transportnega centra, Carinarnice in Gradisa — DSSS zbrali in počastili ta dan s športno rekreativnimi srečanji v petih športnih panogah.

Tekmovanja so se pričela 16. novembra s kegljanjem in vlečenjem vrvi, nadaljevala 17. novembra s šahom. 21. novembra je bilo na sporedu streljanje, naslednji dan pa še namizni tenis. Razglasitev rezulta-

tov in podelitev priznanj je bila v prostorih restavracije Blagovno transportnega centra (Javna skladišča) 24. novembra letos.

Na peteroboju so bili doseženi naslednji rezultati:

Kegljanje:

1. Emona 10 točk, 2. Carinarnica 7 točk, 3. BTC 5 točk, 4. Gradis 3 točke, 5. Interevropa 1 točka.

Najboljša med posameznicami je bila Lojzka Pervanja iz Gradisa s 368, podrtimi keglji, med posamez-

niki pa Ludvik Novak iz Emone, ki je podrl 433. kegljev.

Vlečenje vrvi:

1. Emona 10 točk, 2. Gradis 7 točk, 3. BTC 5 točk, 4. Interevropa 3 točke, 5. Carinarnica 1 točka.

Šah:

1. Gradis 10 točk, 2. BTC 7 točk, 3. Carinarnica 5 točk, 4. Emona 3 točke, 5. Interevropa 1 točka.

Najboljša posameznica je bila Bojana Juvan iz Gradisa, med posamezniki pa Zdravko Janež iz Blagovno transportnega centra.

Streljanje:

1. Carinarnica 10 točk, 2. BTC 7 točk, 3. Emona 5 točk, 4. Interevropa 3 točke, 5. Gradis 1 točka.

Najboljša posameznica je s 153. krogi bila Jasna Jereb, med posamezniki pa Borut Baznik s 177. krogi.

Namizni tenis:

1. Gradis 10 točk, 2. Carinarnica 7 točk, 3. Emona 5 točk, 4. Interevropa 3 točke, 5. BTC 1 točka.

Med posameznicami je bila najboljša Eva Gombač iz Emone, med posamezniki pa Primož Grntal iz Gradisa.

Skupna razvrstitev za prehodni pokal je bila naslednja:

1. Emona	33 točk
2. Gradis	31 točk
3. Carinarnica	30 točk
4. BTC	25 točk
5. Interevropa	11 točk

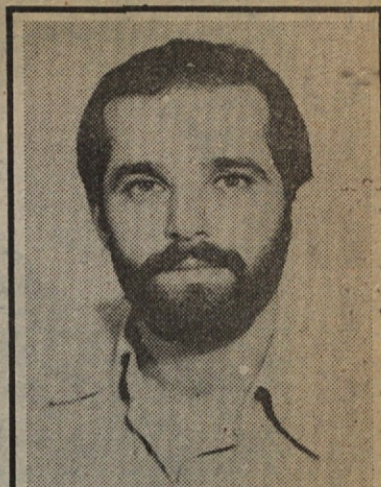
Vsa srečanja so potekala v prijetnem in športnem vzdušju. Splošna ugotovitev tekmovalcev in organizatorjev tekmovalcev je bila, da so takšna srečanja koristna in zaželjena, saj prispevajo k boljšemu medsebojnemu sodelovanju, ne le na športnem, pač pa tudi na ostalih področjih.

Besedilo:

Alojz Polajnar

Slika:

Cveto Pavlin

Husniju Bajrektareviću v spomin

Smrt nepričakovano poseže med nas in pride boleče ter nam vzame sorodnika, sodelavca, prijatelja ali znanca. Tako nenadoma je ugasnilo tudi življenje Husnija Bajrektarevića, delavca tozda GE Ravne na Koroškem. Smrtno se je ponesrečil 16. novembra letos na delu v Iraku.

Tako je v največji ustvarjalnosti in delovni zmožnosti ugasnilo mlado življenje. Tovariš Bajrektarević se je rodil 1955. leta v vasi Voroška Rijeka pri Bosanski Krupi. Kot mlad delavec je prišel 1974. leta v našo temeljno organizacijo na Ravne, kjer je postal dober delavec in vzoren tovariš in prijatelj svojim sodelavcem.

Želja mu je bila, da bi z delom v tujini izboljšal življenje sebi in svoji družini, vendar je usoda hotela drugače. Iztrgala je ženi, otrokoma in ostalim sorodnikom dobrega moža, očeta, Gradisu pa dobrega in vzornega delavca. Tudi ob tej priliki izrekamo ženi, otrokoma in ostalem sorodstvu iskreno sožalje, z obljubo, da ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Sodelavci tozda GE Ravne na Koroškem

V imenu zmagovite Gradisove ekipe v namiznem tenisu je pokal prevzel Janez Pogačnik (desno)

Šahisti, prijavite se

28. januarja 1984 bo šahovsko prvenstvo Gradisa za posameznike

28. januarja 1984 bo šahovsko prvenstvo Gradisa za posameznike. Komisija za šport in rekreacijo, ki deluje pri Konferenci OOZS Gradisa organizira pod pokroviteljstvom tozda GE Ljubljana šahovsko prvenstvo Gradisa za posameznike, ki bo v soboto 28. januarja 1984. leta v veliki sejni dvorani Gradisa na Šmartinski 134 a v Ljubljani s pričetkom ob 9.30.

Propozicije tekmovalcev:

— igra se po pravilniku o hitropoteznih tekmovaljih Šahovske zveze Jugoslavije. Za čas igranja in sistem igre se bomo dogovorili na samem začetku, kar je odvisno od števila prijavljenih,

— tekmujejo lahko vsi delavci gradisovih tozdov in delovnih skupnosti ter učenci, ki so bili pravilno prijavljeni in se izkažejo s potrjenimi zdravstvenimi izkaznicami.

Pismene prijave pošljite do 20. januarja 1984. leta na naslov GIP GRADIS LJUBLJANA Šmartinska 134 a za tov. Alojza Polajnarja ali pa po telefonu 441-422 int. 226.

Sportni pozdrav!

A. Polajnar

Zahvala

Ob boleči izgubi moje mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz DSSS-RIS, INTERNE BANKE in UDD za darovano cvetje, izrečeno sožalje in spremljanje na njeni zadnji poti.

Marinka Kogovšek

Novoletna nagradna križanka

Med tistimi, ki boste do 5. januarja 1984. leta poslali pravilno izpolnjeno nagradno novoletno križanko bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli naslednje nagrade:

1. nagrada 500 din
2. nagrada 400 din
3. nagrada 300 din
4. nagrada 200 din
5. nagrada 100 din

Križanko pošljite na naslov: GIP GRADIS LJUBLJANA Šmartinska 134 a. Uredništvo Gradisovega vestnika s pripisom Nagradna križanka.

GRADISOV VESTNIK je glasilo delovnih ljudi gradbeno-industrijskega podjetja GIP Gradis Ljubljana. Izdaja ga Odbor za informiranje. Predsednik odbora Stane Beguš, namestnik predsednika Franjo Štromajer, člani Majda Maček, Zinka Mihelič in Karolina Vodopivec. Ureja ga uredniški odbor: Milenko Nikić, Bora Stamenković, Zinka Mihelič, Franc Kumer, Karolina Vodopivec in Franjo Štromajer. Tehnični urednik: Matija Krnc. Glavni in odgovorni urednik: Cveto Pavlin. Izhaja mesečno v 9500 izvodih. Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: Uredništvo Gradisovega vestnika, Šmartinska 134 a Ljubljana, telefon 441-422, int. 233.

